

Universiteit Leiden

Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen

Regels en Richtlijnen van de examencommissies

zoals bedoeld in 7.12b lid 3 van de WHW

laatstelijk gewijzigd 1 september 2026.

Hoofdstuk 1	Algemene bepalingen	2
Hoofdstuk 2	Taken en werkwijze van de examencommissie	5
Hoofdstuk 3	Aanwijzing examinatoren	8
Hoofdstuk 4	Onderwijsonderdelen, tentamens en practica	9
Hoofdstuk 5	Examens en getuigschriften.....	17
Hoofdstuk 6	Fraude, onregelmatigheid en plagiaat.....	20
Hoofdstuk 7	Het studiebegeleidingsplan en bindend studieadvies.....	24
Hoofdstuk 8	Klachten en beroepen.....	25
Hoofdstuk 9	Jaarlijkse verslaglegging.....	26
Hoofdstuk 10	Slotbepalingen	27

Bijlage 1: Aanvullende Regels en Richtlijnen voor de bacheloropleidingen van FWN

Bijlage 2: Aanvullende Regels en Richtlijnen voor de masteropleidingen van FWN

Bijlagen 3-6: Andere formulieren

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid

1.1.1. Deze Regels en Richtlijnen zijn vastgesteld door de examencommissies en van toepassing op de tentamens, praktische oefeningen en examens in de bacheloropleidingen:

- Biologie;
- Bio-Farmaceutische Wetenschappen;
- Data Science & Artificial Intelligence;
- Informatica;
- Natuurkunde;
- Science for Sustainable Societies;
- Sterrenkunde en
- Wiskunde.

de masteropleidingen:

- Astronomy;
- Biology;
- Bio-Pharmaceutical Sciences;
- Chemistry;
- Computer Science;
- Creative Intelligence & Technology;
- Governance of Sustainability;
- ICT in Business and the Public Sector;
- Life Science and Technology;
- Mathematics;
- Physics en
- Statistics and Data Science,

en de minoren:

- Biodiversity;
- Computational Approaches to Disease, Signaling and Drug Targets;
- Cyber Security Governance Essentials;
- Data Science and Artificial Intelligence;
- Human Evolution;
- Modern Drug Discovery;
- Molecular Biotechnology;
- Our Universe;
- Quantitative Biology;
- Science, Business and Innovation en
- Sustainable Development.

van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de opleiding.

1.1.2. Deze regels en richtlijnen worden in het Nederlands en Engels vastgesteld. Indien er onverhoopt verschillen zijn tussen de beide versies, is de Nederlandse versie leidend.

Artikel 1.2 Begripsbepaling

AI-software:	Artificiële of kunstmatige intelligentie (AI) is de intelligentie waarmee machines, software en apparaten zelfstandig keuzes maken. Vormen van AI-software zijn onder meer virtuele assistentie, software voor beeldanalyse, zoekmachines, systemen voor spraak- en gezichtsherkenning, (zelflerende) applicaties die zelfstandig in staat zijn om bestaande of nieuwe verbanden en/of patronen te ontdekken in (big) data en zelfstandig beslissingen te nemen, AI-chatbots (zoals ChatGPT, Copilot, Gemini, Claude, Perplexity, Mistral, DeepSeek) en andere Large Language Models.
Generatieve AI	Generatieve AI (GenAI) is een vorm van kunstmatige intelligentie waarbij, op verzoek van een gebruiker (via een prompt), complexe algoritmes worden ingezet om nieuwe content te genereren zoals tekst, afbeeldingen, computercode of video's;
Tentamen:	een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet). Het onderzoek kan zowel schriftelijk, mondeling als digitaal, of een combinatie hiervan, plaatsvinden. Een tentamen kan uit meerdere deeltentamens bestaan. Uitsluitend aan een tentamen zijn studiepunten verbonden. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de door de examencommissie bepaalde werkwijze voor de kwaliteitsborging van tentamens en examens;
OER:	de door het faculteitsbestuur jaarlijks vastgestelde Onderwijs- en examenregeling van de opleiding;
Praktische oefening:	een praktische oefening als (onderdeel van) een tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen: - het maken van een scriptie/eindwerkstuk/afstudeerverslag, - het maken van een werkstuk, een proefontwerp of een programmeeropdracht - het uitvoeren van een onderzoeksopdracht, - het deelnemen aan veldwerk of een excursie, - het doorlopen van een stage, - het uitvoeren van proeven en experimenten, - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden.
Online proctoring:	elke vorm van online toezicht (surveillance) bij online tentamens met als doel fraude tegen te gaan.
Surveillant:	degene die door of namens het faculteitsbestuur is belast met het feitelijke toezicht, zowel fysiek als digitaal, met online proctoring, op de orde tijdens een tentamen.
Wet:	de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).
Eerste beoordelaar:	de examinerator die (als eerste) de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag begeleidt, leest en beoordeelt;

Tweede beoordelaar:	de examinerator die (als tweede) de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag leest en beoordeelt;
Derde beoordelaar	door de examencommissie aangewezen derde examinerator in geval eerste en tweede beoordelaar niet tot één oordeel over de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag kunnen komen.

Voor het overige hebben de begrippen de betekenis die de wet of de OER daaraan verbindt.

Hoofdstuk 2 Taken en werkwijze van de examencommissie

Artikel 2.1 Samenstelling van de examencommissie

- 2.1.1 De examencommissie heeft een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter;
- 2.1.2 De examencommissie kiest uit haar midden een voorzitter;
- 2.1.3 Aan de examencommissie kan een ambtelijk secretaris worden toegewezen;
- 2.1.4 De examencommissie heeft ten minste één extern lid afkomstig van buiten de desbetreffende opleiding;
- 2.1.5 Geen van de leden van de examencommissie draagt financiële verantwoordelijkheid voor de opleiding.

Artikel 2.2 Taken en bevoegdheden van de examencommissie

2.2.1 De examencommissie is het orgaan dat de opdracht heeft op objectieve en deskundige wijze vast te stellen of een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad.

2.2.2 De examencommissie heeft de volgende taken en bevoegdheden:

I. Algemene taken

- a) het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens;
- b) het borgen van de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom tentamens en examens;
- c) in de bacheloropleiding het namens het faculteitsbestuur uitbrengen van het (bindend) studieadvies als bedoeld in artikel 7.8b van de wet én de Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden;
- d) in de bacheloropleiding, in de premaster, de educatieve module en in de masteropleiding het namens het college van bestuur uitbrengen van het besluit studievoortgang aan studenten met een verblijfsvergunning als bedoeld in het Vreemdelingenbesluit 2000 én de Regeling studievoortgang studenten met een verblijfsvergunning voor studie (MoMi) Universiteit Leiden;
- e) het jaarlijks opstellen van een verslag van haar werkzaamheden voor het faculteitsbestuur;

II. Opleidingsprogramma en examen

- f) het door de meest daarvoor in aanmerking komende examencommissie verlenen van toestemming aan een student om een door die student samengesteld programma als bedoeld in artikel 7.3j van de wet te volgen, waarvan het examen leidt tot het verkrijgen van een graad, waarbij de examencommissie tevens aangeeft tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren voor de toepassing van deze wet;
- g) het goedkeuren in individuele gevallen van de keuze van onderwijseenheden die tot de opleiding behoren;
- h) het vaststellen, voor zover het faculteitsbestuur dat heeft bepaald als voorwaarde voor het afleggen van examens of onderdelen daarvan, dat het bewijs is geleverd van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs door degene aan wie vrijstelling is verleend van de vooropleidingseis als bedoeld in artikel 7.24 van de wet op grond van het bezit van een buiten Nederland afgegeven diploma, dan wel in geval vrijstelling is verleend van de toegangseis voor de postpropedeutische fase van de opleiding;
- i) het uitreiken van een getuigschrift en een supplement uitgereikt als bedoeld in artikel 7.11, tweede en vierde lid, van de wet ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd;
- j) het afgeven van een verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door betrokkene met

goed gevolg zijn afgelegd in geval een student meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd doch aan wie geen getuigschrift als bedoeld onder i kan worden uitgereikt;

III. Tentamens en vrijstellingen

- k) het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de onderwijs- en examenregeling om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen (onder meer de zak-slaagregeling);
- l) het verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer tentamens op een van de gronden die zijn vermeld in de onderwijs- en examenregeling;
- m) het in voorkomende gevallen verlengen van de in de onderwijs- en examenregeling bepaalde geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens;
- n) het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen mondeling, schriftelijk, digitaal, fysiek of op een andere wijze wordt afgelegd, in afwijking van hetgeen daarover in de onderwijs- en examenregeling is geregeld;
- o) het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen in openbaarheid wordt afgenomen, in afwijking van hetgeen daarover in de onderwijs- en examenregeling is geregeld;
- p) het al dan niet onder oplegging van vervangende eisen verlenen van vrijstelling van de verplichting tot het deelnemen aan praktische oefeningen met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen;
- q) het nemen van maatregelen en het opleggen van sancties indien een student of extraneus fraudeert of plagiaat pleegt.
- r) het toekennen van doeltreffende voorzieningen voor het volgen van onderwijs en afleggen van tentamens aan studenten met een functiebeperking als bedoeld in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte;
- s) het aanwijzen van examinatoren;

Artikel 2.3 Werkwijze van de examencommissie

2.3.1 De examencommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen. Bij staking der stemmen geeft het oordeel van de (plaatsvervangend) voorzitter de doorslag.

2.3.2 De examencommissie kan haar leden, dan wel anderen die daarvoor gezien hun functie in aanmerking komen, schriftelijk mandateren tot het nemen van bepaalde besluiten. De commissie kan de gemandateerde instructies geven ter zake van de uitoefening van de gemandateerde bevoegdheid.

2.3.3 De gemandateerde neemt besluiten op basis van de OER, de onderhavige Regels en Richtlijnen en eerder gevormd beleid. De gemandateerde personen dan wel instanties leggen verantwoording af over hun handelen. Er wordt door de examencommissie vastgelegd hoe deze verantwoording plaatsvindt. Bij afwijkingen van eerder gevormd beleid beslist de gehele examencommissie.

2.3.4 De voorzitter is belast met de dagelijkse zaken van de examencommissie. De voorzitter kan namens de examencommissie besluiten en legt aan de examencommissie verantwoording af over diens handelen. In geval van twijfel wordt een zaak voorgelegd aan de voltallige examencommissie.

2.3.5 Tot de dagelijkse zaken worden gerekend:

- a. in spoedeisende gevallen, beslissingen omtrent regelingen die in afwijking van de geldende bepalingen op verzoek van de student kunnen worden getroffen; indien van toepassing en indien enigszins mogelijk wordt de meest betrokken examinator geraadpleegd alvorens een beslissing wordt genomen;
- b. waar de OER dat voorschrijft, de goedkeuring van de keuze van onderwijseenheden door de student; en

- c. het treffen van maatregelen bij inbreuk op de orde tijdens een tentamen en bij fraude, voor zover deze naar het oordeel van de voorzitter geen uitstel gedogen.

2.3.6 De examencommissie heeft in ieder geval het volgende vastgelegd:

- a. de samenstelling van de examencommissie;
- b. de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, overige leden en (ambtelijk) secretaris;
- c. taken die gemandateerd worden én aan welke functionaris die taken gemandateerd worden, inclusief wijze van verantwoording over besluitvorming;
- d. vergaderfrequentie, openbaarheid en geheimhouding;
- e. wijze van verslaglegging en archivering van vergaderingen en besluiten;
- f. interne werkwijze ten aanzien van:
 - aanwijzing examinatoren;
 - borging kwaliteit van tentamens;
 - aanvragen vrijstelling;
 - BSA (indien van toepassing); en
 - Fraude;
 - Regeling studievoortgang studenten met een verblijfsvergunning voor studie (MoMi).
- g. registratie van de handtekeningen van de leden.

Hoofdstuk 3 **Aanwijzing examinatoren**

- 3.1.1 Voor de aanvang van elk studiejaar en verder zo vaak als dat noodzakelijk is wijst de examencommissie voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan examinatoren aan en maakt dit schriftelijk aan de examinatoren bekend.
- 3.1.2 Een examinerator beschikt over vakdeskundigheid en toetsdeskundigheid overeenkomstig de normen voor kwaliteitsborging genoemd in Artikel 4.2.
- 3.1.3 De examencommissie kan meer dan één examinerator voor een tentamen aanwijzen.
- 3.1.4 De examencommissie kan externe examinatoren aanwijzen. Zij vergewist zich ervan dat deze examinatoren voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. De externe examinatoren ontvangen een aanstellingsbrief van de examencommissie waarin vermeld staat dat zij zijn aangewezen als externe examinerator en voor het afnemen van welk tentamen zij aangewezen zijn.
- 3.1.5 De examencommissie maakt de aangewezen examinatoren bekend aan de studenten en betrokken medewerkers.
- 3.1.6 De examencommissie kan de aanwijzing om gewichtige redenen ongedaan maken.
- 3.1.7 De examinatoren verstrekken de examencommissie de gevraagde inlichtingen.

Hoofdstuk 4 Onderwijsonderdelen, tentamens en praktische oefeningen

Artikel 4.1 Vorm van de tentamens

4.1.1 De vorm van de tentamens is vastgelegd in de Studiegids. In bijzondere gevallen kan de examencommissie in overleg met de examinerator besluiten dat het tentamen in een andere vorm dan aangegeven zal plaatsvinden. In dat geval maakt de examinerator tenminste 25 werkdagen voor het afnemen van het tentamen namens de examencommissie bekend in welke vorm het tentamen zal worden afgenomen.

4.1.2 De examencommissie kan op gemotiveerd verzoek van de student toestaan dat een tentamen op andere wijze wordt afgelegd dan in de Studiegids is vastgelegd (onder meer in geval van een functiebeperking bij de student).

4.1.3 Tentaminering kan groepsgewijs plaatsvinden. Er vindt een individuele beoordeling plaats ingeval een presentatie, onderzoek, verslag of andere onderwijsprestatie in groepsverband wordt verricht.

Artikel 4.2 Kwaliteitsborging van de tentamens

4.2.1 Elk tentamen omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek.

4.2.2 De vragen en opgaven van een tentamen zijn duidelijk en ondubbelzinnig, en bevatten voldoende aanwijzingen voor de vereiste detaillering van de antwoorden.

4.2.3 Het tentamen is geschikt en dient uitsluitend om te onderzoeken of de student de kwaliteiten heeft verworven die tevoren als doel van de betrokken onderwijsseenheid zijn vastgesteld en zijn vastgelegd in de Studiegids.

4.2.4 Het tentamen is zo specifiek dat alleen de studenten die de stof voldoende beheersen de vragen goed kunnen beantwoorden. Het tentamen is afgestemd op het niveau van de onderwijsseenheid.

4.2.5 De vragen en opgaven van een tentamen zijn zo evenwichtig mogelijk gespreid over de tentamenstof en representeren de onderwijsdoelen naar inhoud en vorm.

4.2.6 De vragen en opgaven van het tentamen hebben uitsluitend betrekking op de tevoren bekend gemaakte examenstof, waarvan de aard en omvang voor de aanvang van het onderwijs dat op het tentamen voorbereidt in hoofdzaak bekend worden gemaakt. Uiterlijk 20 werkdagen voor het afnemen van het tentamen wordt de precieze omvang van de stof definitief bekend gemaakt. Indien het onderwijsonderdeel een duur van minder dan de gestelde termijn heeft, wordt de precieze omvang van de stof uiterlijk op de eerste dag van het onderdeel bekend gemaakt.

4.2.7 De vragen en opgaven van een tentamen worden waar mogelijk door ten minste twee examineratoren ontworpen (vier-ogen principe).

4.2.8 De duur van elk tentamen is zodanig dat de student redelijkerwijs voldoende tijd heeft om de vragen/opgaven te beantwoorden.

4.2.9 De beoordeling van toetsen geschiedt aan de hand van tevoren schriftelijk vastgestelde normen.

4.2.10 De werkwijze rond de kwaliteitsborging van tentamens is vastgelegd door de examencommissie.

4.2.11 De examencommissie beoordeelt steekproefsgewijs de validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de tentamens. De bevindingen van de commissie worden gedeeld met de betrokken examinerator of examineratoren.

4.2.12 Daarnaast kan de examencommissie een onderzoek instellen naar de validiteit, betrouwbaarheid

en bruikbaarheid van het tentamen wanneer evaluaties, klachten of resultaten hiertoe aanleiding geven.

4.2.13 De examinerator c.q. examineratoren verstrekken (verstrekken) desgevraagd van door diens afgenomen schriftelijk tentamens of schriftelijke toetsen een exemplaar met de gestelde vragen en opgaven, en een antwoordmodel als bedoeld in 4.2.9 aan de examencommissie.

4.2.14 Bij de in 4.2.11 en 4.2.12 bedoelde beoordeling kan de examencommissie zich laten bijstaan door deskundigen.

4.2.15 De examencommissie borgt de kwaliteit van de wijze waarop de organisatie van de tentamens (inclusief surveillance), fysiek of online, wordt uitgevoerd en besteedt daarbij aandacht aan de volgende onderdelen:

- Of er voldoende maatregelen worden genomen om te voorkomen dat er tijdens het tentamen wordt gefraudeerd;
- Of de identiteit van de student die het tentamen aflegt geverifieerd kan worden;
- Of bevestigd kan worden of het tentamen binnen de gesteld termijn is afgerond.

Artikel 4.3 Data van de tentamens

4.3.1 Schriftelijke tentamens worden afgenomen op de tijdstippen, die uiterlijk op de openstellingsdatum van inschrijving voor het 1^e of 2^e semester volgens het inschrijfprotocol namens de examencommissie zijn vastgesteld en bekendgemaakt, gehoord de desbetreffende examineratoren, tenzij als gevolg van overmacht de datum niet eerder dan 5 werkdagen vooraf kan worden medegedeeld.

4.3.2 Van het bepaalde in het 4.3.1 kan worden afgeweken in geval van overmacht, na ontvangen advies van de opleidingscommissie en indien de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijze niet worden geschaad.

4.3.3 Mondelinge tentamens worden op een door de desbetreffende examinerator/examineratoren te bepalen tijdstip afgenomen, na overleg met de betrokken student.

4.3.4 Het bepaalde in 4.3.3 is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op toetsingen die anders dan schriftelijk (fysiek of digitaal) of mondeling plaats vinden.

Artikel 4.4 Toegangseisen voor onderwijsonderdelen, tentamens en practica

4.4.1 Indien een opleiding aanvullende voorwaarden met betrekking tot voorkennis kent voor deelname aan onderwijsonderdelen of practica van de opleiding worden deze omschreven in de OER en/of Studiegids.

4.4.2 Voor praktische oefeningen die niet in hetzelfde studiejaar kunnen worden herkanst, kan de examinerator in bijzondere gevallen bepalen dat een herkansingsopdracht wel in hetzelfde studiejaar mogelijk is. Een herkansingsopdracht moet recht doen aan de leerdoelen die bij de oorspronkelijke opdracht werden getoetst.

4.4.3 Indien de opleiding voorwaarden kent voor de deelname aan (her)tentamens worden deze omschreven in de OER en/of Studiegids. De examinerator vergewist zich ervan dat is voldaan aan de voorwaarden voor toelating tot het tentamen die zijn vastgelegd dan wel voortvloeien uit de wet of een andere universitaire regeling.

4.4.4 Indien de opleiding voorwaarden kent voor de deelname aan en/of de beoordeling van onderzoekopdrachten worden deze omschreven in de OER en/of Studiegids.

Artikel 4.5 Aanmelding voor onderwijsonderdelen en (her)tentamens

4.5.1 Een tentamen kan alleen worden afgelegd of het resultaat daarvan beoordeeld nadat de student zich voor deelname heeft aangemeld volgens de procedure in het geldende Inschrijfprotocol (als bedoeld in artikel 3.4 van de Onderwijs- en Examenregeling).

Artikel 4.6 Terugtrekking van tentamens

4.6.1 Als een student die deelname aan een tentamen heeft bevestigd en zich niet heeft teruggetrokken het betreffende tentamen niet aflegt, dan wordt het tentamen niettemin geacht te zijn afgelegd, tenzij er sprake was van overmacht, ter beoordeling en vaststelling door de examencommissie.

Artikel 4.7 Het afnemen van de tentamens

4.7.1 Elk tentamen wordt afgenomen door de examinerator of examineratoren die daartoe door de examencommissie is of zijn aangewezen.

4.7.2 Tentamens worden afgenomen in de taal van het studieprogramma of in voorkomende gevallen in het Engels. Indien dit het geval is stelt de examinerator studenten hiervan vroegtijdig in kennis, bij voorkeur via de Studiegids of via Brightspace. Het staat een bachelorstudent in een Nederlandstalig studieprogramma vrij de antwoorden op tentamenvragen van dit studieprogramma in het Nederlands te formuleren.

4.7.3 Bij tentamens die fysiek of digitaal op afstand worden afgenomen kan de examencommissie op verzoek van het faculteitsbestuur of vanuit het oogpunt van de kwaliteit van toetsing een advies geven over de inzet van middelen, zoals surveillanten of proctoring, ter voorkoming van fraude.

4.7.4 Indien een (digitaal) tentamen geen verdere doorgang kan vinden door een (technische) storing of andere calamiteit, zal de examencommissie beslissen of en wanneer er een nieuw tentamen wordt ingepland.

4.7.5 Studenten die vanwege zwaarwegende privacybezwaren weigeren om deel te nemen aan een tentamen met online proctoring dienen de examencommissie daarvan zo spoedig mogelijk op de hoogte te stellen. De student kan de examencommissie vragen om een alternatieve toets. De examencommissie kan besluiten een alternatieve toets toe te staan of, indien er geen goed online alternatief beschikbaar is, besluiten dat de student moet wachten totdat het tentamen op een andere wijze (bv. fysiek) kan worden afgenomen.

Artikel 4.8 Orde tijdens een tentamen

4.8.1 De student is bij deelname aan een tentamen verplicht zich op verzoek van of vanwege de examinerator te legitimeren met diens universitair legitimatiebewijs (LU-card) of een wettig legitimatiebewijs.

4.8.2 In afwijking van het bepaalde in 4.8.1. kan bij tentamens die online op afstand worden afgenomen de examencommissie bepalen dat de student voorafgaand aan het tentamen een volledig ingevulde 'Verklaring Eigen Werk' inlevert.

4.8.3 Studenten worden tot uiterlijk 45 minuten na de vastgestelde aanvangstijd toegelaten tot de ruimte waarin het tentamen wordt afgenomen en kunnen niet eerder dan een uur voor het vastgestelde eindtijdstip van het tentamen het afleggen daarvan beëindigen, tenzij de examinerator daarvoor toestemming geeft.

4.8.4 In afwijking van het bepaalde in 4.8.3. kan de examinerator bij digitale tentamens die op afstand, of gelijktijdig op meerdere locaties worden afgenomen, besluiten dat de tijd waarin studenten nog worden toegelaten tot de (digitale) ruimte waarin het tentamen wordt afgenomen, ook minder kan bedragen dan 45 minuten na de vastgestelde aanvangstijd. In dat geval informeert de examinerator de studenten minimaal 14 dagen tevoren over de uiterlijke starttijd. De student neemt bij inlogproblemen direct contact op met de examinerator. De examinerator informeert de studenten vooraf over hoe zij tijdens het online tentamen op afstand contact met de examinerator kunnen leggen.

4.8.5 Aanwijzingen van de examencommissie c.q. de examinerator(en) of surveillant(en), die voor de aanvang van het tentamen zijn bekendgemaakt, alsmede aanwijzingen die tijdens het tentamen en onmiddellijk na afloop daarvan worden gegeven, dienen door de student te worden opgevolgd.

4.8.6 Mediadragers en communicatieapparatuur, waaronder mobiele telefoons, smartwatches, smart glasses en smartphones dienen gedurende het afnemen van het (digitale) tentamen volledig te zijn uitgeschakeld en opgeborgen. Een mobiele telefoon mag uitsluitend op tafel liggen voor het controleren van de digitale collegekaart en moet na die controle worden uitgeschakeld en uit het zicht worden gelegd. Elektronische apparatuur, anders dan voorgenoemde communicatieapparatuur mag uitsluitend worden gebruikt met expliciete toestemming van de examinerator, afgegeven voor aanvang van het tentamen.

4.8.7 Bij schriftelijke tentamens die online op afstand zijn afgenomen kan/kunnen de examinerator(en) of surveillant(en) na afloop, al dan niet steekproefsgewijs, de studenten onderwerpen aan een korte niet-beoordeelde mondelinge toets om de authenticiteit van het gemaakte werk te verifiëren. Een dergelijke toets wordt afgenomen in het bijzijn van een getuige, of deze wordt opgenomen. Studenten worden voorafgaand aan het tentamen geïnformeerd over of, en tot hoeveel dagen na het tentamen, een dergelijke mondelinge authenticiteitscheck kan plaatsvinden.

4.8.8 Indien een student de orde verstoort, krijgt hij/zij/hen een waarschuwing. Indien de student de orde blijft verstoren, kan de examinerator of surveillant de student verzoeken de zaal dan wel de digitale tentamenomgeving te verlaten. De examinerator maakt dan een proces-verbaal op (zie bijlagen). De examinerator vertelt de betrokken student dat geen beoordeling van het tentamen plaatsvindt tot de examencommissie een uitspraak heeft gedaan. De examinerator meldt dit schriftelijk aan de examencommissie en beoordeelt het tentamen niet totdat de examencommissie een uitspraak heeft gedaan.

Artikel 4.9 Tentamens met gebruik van online proctoring

4.9.1 Via Brightspace worden de studenten uiterlijk 10 werkdagen van tevoren op de hoogte gebracht van de voorwaarden voor deelname aan een tentamen met proctoring en over de maximale duur van het tentamen.

4.9.2 Met deelname aan het tentamen gaat de student akkoord met het opnemen en het verzamelen van de data door het gebruikte proctoring systeem.

4.9.3 Als de examinerator niet kan vaststellen dat aan alle voorwaarden uit artikel 4.9.1 en 4.9.2 is voldaan kan de examinerator niet vaststellen of de toets op een correcte wijze is afgenomen. De toets kan dan ongeldig worden verklaard.

Artikel 4.10 Doeltreffende voorziening in geval van functiebeperking

4.10.1 Een student met een functiebeperking als bedoeld in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte heeft recht op doeltreffende voorzieningen bij een tentamen.

4.10.2 De examencommissie beslist op een verzoek om een doeltreffende aanpassing met inachtneming van de wettelijke regels en de procedure zoals vastgelegd in het Protocol Studeren met een functiebeperking aan de Universiteit Leiden.

4.10.3 Een verzoek om een doeltreffende voorziening bij een tentamen wordt ingediend via de tegel 'studeren met functiebeperking' in uSis (<https://usis.leidenuniv.nl/>).

4.10.4 Een student met een functiebeperking kan een verzoek indienen voor een tentamenvoorziening voor tijdverlenging van 10 minuten extra tijd per uur voor het afleggen van een tentamen, via de tegel 'studeren met een functiebeperking' in uSis (<https://usis.leidenuniv.nl/>). Een student is verplicht adequate bewijsstukken in te dienen met betrekking tot diens functiebeperking.

4.10.5 Verzoeken en bewijsstukken voor een tentamenvoorziening voor tijdverlenging van 10 minuten extra tijd per uur voor het afleggen van een tentamen worden beoordeeld door de studentendecaan.

4.10.6 De studentendecaan heeft een mandaat om in deze verzoeken namens de examencommissie te besluiten voor zover de gevraagde tentamenvoorziening is voor tijdverlenging van 10 minuten extra tijd per uur voor het afleggen van een tentamen.

Artikel 4.11 Orde tijdens een practicum/praktische oefening

4.11.1 De examinerator verantwoordelijk voor het practicum/de praktische oefening zorgt ervoor dat ten behoeve van de practicumproeven zo nodig assistenten worden aangewezen, die erop toezien dat het practicum in goede orde verloopt.

4.11.2 De student is verplicht zich op verzoek van of vanwege de examencommissie te legitimeren met diens universitair legitimatiebewijs (LU-card) of wettig legitimatiebewijs.

4.11.3 De student is verplicht de aanwijzingen van de practicumleiding die voor of tijdens het practicum/de praktische oefening worden gegeven, onverwijld op te volgen.

4.11.4 Indien een student de orde verstoort, krijgt hij/zij/hen een waarschuwing. Indien de student de orde blijft verstoren, kan de examinerator de student verzoeken de practicumzaal te verlaten. De examinerator maakt dan een proces-verbaal op (zie bijlagen). De examinerator vertelt de betrokken student dat geen beoordeling van de praktische oefening plaatsvindt tot de examencommissie een uitspraak heeft gedaan. De examinerator stelt de examencommissie onverwijld in kennis van deze maatregel.

Artikel 4.12 Mondelinge tentamens

4.12.1 Een mondeling tentamen wordt bij voorkeur door twee docenten, waarvan minimaal één bevoegde examinerator, afgenomen. Is dat het geval, dan maakt een van de twee docenten tijdens het tentamen daarvan korte notities, dat wil zeggen dat puntsgewijs wordt vermeld welke onderwerpen aan de orde komen, waarbij wordt aangegeven of de student deze onderwerpen voldoende beheerst. Is bij het mondelinge tentamen slechts één bevoegde examinerator aanwezig, dan worden zowel notities als een geluidsopname gemaakt.

4.12.2 De examencommissie kan besluiten dat een bepaald mondeling tentamen door meer personen tezamen zal worden afgelegd indien de te examineren personen daarmee instemmen.

Artikel 4.13 Beoordeling van het tentamen

4.13.1 De beoordeling van schriftelijke tentamens en praktische oefeningen geschiedt aan de hand van tevoren vastgestelde en eventueel naar aanleiding van het te beoordelen werk bijgestelde normen.

4.13.2 De wijze van beoordeling is zodanig dat de student kan nagaan hoe het cijfer van het tentamen of praktische oefening tot stand is gekomen.

4.13.3 De beoordeling van de tentamens of practica wordt uitgedrukt in een geheel cijfer van 1 tot 10; afronding op een half is echter mogelijk met uitzondering van het cijfer 5½ (5,5).

De betekenis van de cijfers is als volgt:

1 = zeer slecht	6 = voldoende
2 = slecht	7 = ruim voldoende
3 = zeer onvoldoende	8 = goed
4 = onvoldoende	9 = zeer goed
5 = juist onvoldoende	10 = uitmuntend

Tevens zijn de volgende beoordelingen in woorden mogelijk:

- Goed;
- Voldoende;
- Onvoldoende;
- Voldaan
- Incompleet (indien één of meerdere onderdelen van een onderwijseenheid niet (voldoende) zijn afgerond);
- Niet deelgenomen (indien de student zich niet binnen de gestelde termijn van een tentamen afmeldt en het tentamen niet aflegt).

4.13.4 In aanvulling op 4.13.3, geldt voor tentamens dat eindbeoordelingen tussen 5 en 6 als volgt worden afgerond:

- beoordelingen tussen 5 en $5\frac{1}{2}$ (van 5,00 tot en met 5,49) worden naar beneden afgerond tot het eindcijfer 5,0; en
- beoordelingen vanaf $5\frac{1}{2}$ tot 6 (5,50 tot en met 5,99) worden naar boven afgerond tot het eindcijfer 6,0.

4.13.5 In aanvulling op 4.13.3 kan een eindbeoordeling ook in een voldoende/onvoldoende worden uitgedrukt.

4.13.6 De resultaten van tentamens behaald aan een andere Nederlandse universiteit worden ongeconverteerd overgenomen ook als zij niet voldoen aan de vorm gesteld in artikel 4.13.3 en 4.13.4.

4.13.7 De beoordeling van een deelloets kan, in tegenstelling tot het in 4.13.3 gestelde, worden uitgedrukt in een decimaal cijfer tussen 1,0 en 10,0.

4.13.8 Het tentamencijfer kan worden gevormd uit een afsluitend tentamen, een serie deelloetsen of opdrachten, of een combinatie daarvan. Indien een tentamen met behulp van deelloetsen of opdrachten kan worden afgelegd, dient voor elk onderdeel daarbij ook te worden vermeld welk cijfer daarvoor minimaal dient te zijn behaald, tenzij de examencommissie daarover voor de gehele opleiding, of onderdelen daarvan, anders heeft bepaald in de bijlage van deze Regels en Richtlijnen. Zie ook artikel 4.13.2.

4.13.9 Indien het cijfer voor een onderwijseenheid wordt bepaald op basis van een cijfer voor een of meer praktische oefeningen en een cijfer voor een afsluitend tentamen, telt het voor de praktische oefening(en) behaalde cijfer bij de berekening van een eindcijfer na een volgende tentamengelegenheid voor hetzelfde percentage mee als bij de berekening van het eindcijfer na de eerste tentamengelegenheid. Afwijkingen hiervan, waaronder de uitzondering beschreven in 4.4.2, worden vermeld in de Studiegids.

4.13.10 De beoordeling van practica/praktische oefeningen geschiedt op grond van een (practicum)verslag van de student, de door diens getoonde praktische vaardigheden en/of een mondelinge presentatie over de resultaten van het praktisch werk en/of een schriftelijke toets over (een deel van) het practicum, dit alles in het licht van het vooraf gestelde leerdoel.

4.13.11 Ingeval in hetzelfde tentamen of dezelfde praktische oefening een of meer onderdelen al dan niet op dezelfde tijd door meer dan één examinator worden beoordeeld, beoordelen die examinatoren aan de hand van dezelfde normen. Zo nodig wijst de examencommissie een voor het examineren eerstverantwoordelijke examinator aan.

4.13.12 Indien een student na deelname aan een tentamen deelneemt aan een herkansingsgelegenheid, of aan een reguliere tentamenmogelijkheid in een volgend studiejaar, telt het hoogst behaalde resultaat.

Artikel 4.14 Beoordeling eindwerkstuk

4.14.1 De examencommissie stelt de criteria vast voor de beoordeling van eindwerkstukken, de procedure voor de aanwijzing van een eerste en tweede beoordelaar, het beoordelingsformulier en de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de eerste en de tweede beoordelaar. Het eindwerkstuk wordt steeds door twee examinatoren onafhankelijk beoordeeld, waarbij de eindbeoordeling in overleg of op basis van een daartoe door de examencommissie vastgestelde procedure wordt vastgesteld. Indien de eerste en tweede beoordelaar niet tot overeenstemming kunnen komen, dan wijst de examencommissie een derde examinator als derde beoordelaar aan. De derde beoordelaar heeft de beslissende stem.

4.14.2 Ten minste een van de beoordelaars is specifiek deskundig op het gebied van het onderwerp, daarnaast is een van beide beoordelaars niet direct betrokken geweest bij de begeleiding van de student.

4.14.3 Van werkstukken, presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in

groepsverband worden verricht, vindt een beoordeling plaats op grond van de individuele bijdrage.

Artikel 4.15 Geldigheidsduur van tentamens

De geldigheidsduur van de uitslagen van met goed gevolg afgelegde tentamens en van verkregen vrijstellingen wordt door de examencommissie gecontroleerd. De geldigheidsduur van de uitslag van een met goed gevolg afgelegd tentamen en verkregen vrijstelling die in de OER is vastgelegd kan alleen worden beperkt indien de getentamineerde of vrijgestelde kennis, inzicht en/of vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn. Indien de student een financiële tegemoetkoming ontvangt uit het profileringsfonds in verband met individuele, bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 7.51 lid 2 van de wet kan de examencommissie de geldigheidsduur in individuele gevallen verlengen voor de duur van de financiële tegemoetkoming.

Artikel 4.16 Inzage en nabespreking

4.16.1 Gedurende de in de OER genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.16.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook tentamenvragen en opgaven of beoordelingssleutels mee te nemen, te kopiëren, te verspreiden of te publiceren tenzij de opleiding dan wel examinator hier expliciet toestemming voor geeft.

4.16.3 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook practicumverslagen, meetrapporten en andere, tijdens of in het kader van een praktische oefening vervaardigde proeven van bekwaamheid, gemaakte opdrachten zoals computerprogramma's en applicaties, van zichzelf of van andere studenten te verspreiden of te publiceren tenzij de opleiding dan wel examinator hier expliciet toestemming voor geeft.

Artikel 4.17 Vrijstelling van het afleggen van tentamens en van deelneming aan praktische oefeningen

4.17.1 Een verzoek om vrijstelling van het afleggen van een of meer tentamens dan wel van de verplichting tot deelneming aan een of meer praktische oefeningen als bedoeld in de OER wordt door de student schriftelijk en met redenen omkleed ingediend bij de examencommissie.

4.17.2 Indien noodzakelijk hoort de examencommissie de desbetreffende examinatoren alvorens te beslissen over het verzoek.

4.17.3 Indien de examencommissie overweegt het verzoek niet in te willigen kan de student gehoord worden.

4.17.4 Een gehele vrijstelling heeft tot gevolg dat voor dat vak geen cijfer wordt vastgesteld, maar dat het als "vrijstelling" wordt vermeld op de cijferlijst behorende bij de examendocumenten.

4.17.5 De student kan de examencommissie schriftelijk, met redenen omkleed en voorzien van bewijsstukken verzoeken om, in plaats van het toekennen van een vrijstelling, een vervanging van het tentamen/vak toe te staan door een elders afgerond vak van minstens gelijkwaardig niveau, inhoud en aantal studiepunten. Indien de examencommissie het verzoek inwilligt worden vaknaam, aantal EC en cijfer voor het vervangende vak vermeld op de cijferlijst behorende bij de examendocumenten. Artikelen 4.17.2, 4.17.3 en 4.17.6 zijn hierbij van toepassing.

4.17.6 De examencommissie beslist binnen zes weken na ontvangst van het verzoek. De student wordt onverwijld van de beslissing in kennis gesteld.

Artikel 4.18 Bewaartermijnen

4.18.1 Door studenten gemaakt werk wordt, na publicatie van de tentamenuitslag in uSis, twee maanden bewaard. De examencommissie bewaart een representatieve selectie van door studenten gemaakt werk

voor kwaliteitsborgingsdoeleinden voor een periode van 2 jaar. Tentamenopgaven en antwoordmodellen worden gedurende een termijn van zeven jaar bewaard.

4.18.2 Het eindwerkstuk van een student wordt, inclusief beoordelingsformulier, gedurende een termijn van zeven jaar bewaard.

4.18.3 De besluiten van de examencommissie alsmede de uitslagen van afgelegde tentamens en examens worden deugdelijk geregistreerd. Tot de geregistreerde gegevens hebben uitsluitend diegenen toegang aan wie daarvoor toestemming is verleend door de examencommissie.

4.18.4 De uitslagen van tentamens (brondocumenten) als bedoeld in 4.18.2 en 4.18.3 worden vijftig jaar bewaard.

Hoofdstuk 5 Examens en getuigschriften

Artikel 5.1 Vaststelling van de uitslag van het propedeutisch examen

Met ingang van 2020-21 is het propedeutisch examen afgeschaft. Voor studenten die in collegejaar 2019-2020 of eerder aan hun studie zijn begonnen en niet tussentijds zijn uitgeschreven geldt dat zij nog recht hebben op het afleggen van dit examen. Hierbij geldt het volgende:

5.1.1 De examinandus is voor het propedeutisch examen van de opleiding geslaagd indien de examencommissie heeft vastgesteld dat de tentamens zodanig zijn afgelegd dat alle onderdelen van het examen met voldoende resultaat (cijfer 6,0 of hoger) zijn behaald, onverminderd het bepaalde krachtens Artikel 4.177 van deze regeling.

5.1.2 Indien de opleiding een afwijkende slaagregeling voor het propedeutisch examen kent staat deze vermeld in de bijlage van deze Regels en Richtlijnen.

Artikel 5.2 Vaststelling van de uitslag van bachelorexamen

5.2.1 De examinandus is voor het bachelorexamen van de opleiding geslaagd indien de examencommissie met inachtneming van Artikel 4.17, heeft vastgesteld, dat alle onderdelen van het bachelorexamen met voldoende resultaat (cijfer 6,0 of hoger) zijn afgelegd.

5.2.2 Indien de opleiding een afwijkende slaagregeling voor het bachelorexamen kent staat deze vermeld in de bijlage van deze Regels en Richtlijnen.

Artikel 5.3 Vaststelling van de uitslag van masterexamen

5.3.1 Overeenkomstig artikel 4.10.2 van de OER kan een ondervraging, een onderzoek als bedoeld in Artikel 4.2.1, van de examinandus ter zitting van de examencommissie deel uitmaken van het masterexamen.

5.3.2 De examinandus is voor het masterexamen van de opleiding geslaagd indien de eventuele ondervraging genoemd in 5.3.1 heeft plaatsgevonden en de examencommissie met inachtneming van Artikel 4.17, heeft vastgesteld, dat alle onderdelen van het masterexamen met voldoende resultaat (cijfer 6,0 of hoger) zijn afgelegd.

5.3.3 Indien de opleiding een afwijkende slaagregeling voor het masterexamen kent staat deze vermeld in de bijlage van deze Regels en Richtlijnen.

Artikel 5.4 Goedkeuring van examenprogramma's en keuzeonderdelen

5.4.1 Een verzoek tot goedkeuring van een examenprogramma als bedoeld in Artikel 7.3j van de wet dient schriftelijk en gemotiveerd bij de examencommissie te worden ingediend. De examencommissie beslist binnen dertig werkdagen na ontvangst van het verzoek. Indien aanvullende informatie ingewonnen dient te worden kan deze termijn met 10 werkdagen worden verlengd. Verzoeken dienen, voor zover mogelijk, tijdig (vooraf) te worden ingediend.

5.4.2 Een verzoek tot goedkeuring en opname in het examenprogramma van een al dan niet elders afgerond (keuze)vak wordt, vergezeld van informatie over inhoud en aantal studiepunten, door de student schriftelijk en gemotiveerd ingediend bij de examencommissie.

Artikel 5.5 Uitsluiting van de opleiding of bepaalde onderdelen daarvan

5.5.1 Als een student, in overeenstemming met artikel 7.42a van de wet, door diens gedragingen of uitlatingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meer beroepen waartoe de gevolgde opleiding de student opleidt, dan wel voor de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening, dan brengt de examencommissie desgevraagd advies uit aan het College van Bestuur omtrent het weigeren dan wel beëindigen van de inschrijving van de betrokken student voor de opleiding.

5.5.2 Indien de student, als bedoeld in 5.5.1 is ingeschreven voor een andere opleiding en daarbinnen het onderwijs volgt van een afstudeerrichting die overeenkomt met of gelet op de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening verwant is aan de opleiding waarvoor de inschrijving met toepassing van Artikel 7.42a, eerste lid, van de wet is beëindigd, dan brengt de examencommissie desgevraagd advies uit aan het College van Bestuur of het de student kan worden toegestaan die afstudeerrichting of andere onderdelen van die opleiding te volgen.

5.5.3 De examencommissie brengt een advies als bedoeld in 5.5.1 en 5.5.2 uit binnen tien werkdagen nadat daarom is verzocht.

Artikel 5.6 Getuigschrift en diplomasupplement

5.6.1 Ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de examencommissie, nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan, een getuigschrift uitgereikt. Op dit getuigschrift worden de gegevens vermeld als omschreven in Artikel 7.11, tweede lid, van de wet.

5.6.2 Per examen wordt één getuigschrift uitgereikt.

5.6.3 De examencommissie voegt aan een getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde afsluitend examen een supplement toe. Per getuigschrift wordt één supplement toegevoegd.

5.6.4 Het getuigschrift wordt opgesteld in het Nederlands of het Engels. Bij het getuigschrift wordt een vertaling ervan in het Latijn uitgereikt. Het getuigschrift wordt ondertekend met een digitale handtekening van de voorzitter van de examencommissie.

5.6.5 Degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift, kan overeenkomstig door het College van Bestuur vast te stellen regels de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan overeenkomstig Artikel 4.10.4 van de OER.

5.6.6 Het supplement wordt opgesteld in het Nederlands of het Engels. Het supplement heeft tot doel inzicht te verschaffen in de aard en de inhoud van de afgeronde opleiding, mede met het oog op internationale herkenbaarheid van opleidingen. Het Leids diplomasupplement voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformaat. De laatste pagina van het diplomasupplement wordt ondertekend met een digitale handtekening van de voorzitter van de examencommissie.

5.6.7 Voor extra-curriculaire vakken die op het diplomasupplement worden opgenomen gelden de volgende regels:

- Enkel universitaire vakken (wo-niveau) kunnen op het diplomasupplement worden opgenomen.
- Vakken gevolgd aan een van de LDE-instellingen mogen zonder goedkeuring van de examencommissie worden opgenomen op het diplomasupplement.
- Vakken gevolgd buiten de LDE-instellingen mogen pas na goedkeuring van de examencommissie worden opgenomen op het diplomasupplement.

5.6.8 Degene die één of meer tentamens met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift als bedoeld in 5.6.1 kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie af te geven verklaring waarin in elk geval de tentamen(s) zijn vermeld die door hem met goed gevolg zijn afgelegd.

5.6.9 Degene die de educatieve module met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift als bedoeld in 5.6.1 kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie van het ICLON af te geven verklaring waarin is vermeld dat de educatieve module met goed gevolg is afgelegd. Op deze verklaring wordt tevens melding gemaakt van het voldoen aan de bekwaamheidseisen, bedoeld in artikel 7.10 van de Wet voortgezet onderwijs 2020.

Artikel 5.7 Examenjudicium

5.7.1 De examencommissie verbindt aan de uitslag van het examen een eindoordeel over de

verrichtingen van de geëxamineerde. Dit oordeel is gebaseerd op het gemiddelde van de cijfers die zijn behaald voor de tot het examen behorende onderwijseenheden gewogen naar studielast en de andere condities zoals beschreven in OER en de opleidingsspecifieke bijlage R&R. De examencommissies kan al dan niet op verzoek van student overwegen in bijzondere gevallen een predicaat te verlenen onder de voorwaarden zoals beschreven in de OER en de opleidingsspecifieke bijlage R&R.

5.7.2 Woordelijke beoordelingen, als vastgelegd in 4.13.3, worden niet meegewogen in de bepaling van het gewogen gemiddelde.

5.7.3 Indien het predicaat “cum laude” of “summa cum laude” is toegekend, wordt dit vermeld op het getuigschrift.

Artikel 5.8 Bewaartermijnen

De keuze om het getuigschrift toe te kennen is openbaar. De examenregisters waarin deze informatie staat vermeld worden voor altijd bewaard.

Hoofdstuk 6 Fraude, onregelmatigheid en plagiaat

Artikel 6.1 Definities fraude en onregelmatigheid

6.1.1 Onder fraude wordt o.a. verstaan:

ieder handelen of nalaten dat het op de juiste wijze vormen van een oordeel over iemands kennis, inzicht, vaardigheden, (beroeps)houding of reflectie geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt, waaronder in ieder geval:

- a. het tijdens een (digitaal) tentamen of praktische oefening voorhanden hebben van ongeoorloofde communicatieapparatuur, programmatuur zoals ongeoorloofde AI-software of ongeoorloofde stukken;
- b. het gebruik van GenAI bij welke vorm van beoordeling dan ook is verboden, tenzij uitdrukkelijk wordt vermeld welk gebruik is toegestaan, in welke gevallen en onder welke voorwaarden. Ongeoorloofd gebruik van GenAI-output omvat het overnemen, parafraseren of vertalen van door AI gegenereerde content en deze vervolgens presenteren als eigen werk. Elke vorm van letterlijk kopiëren en reproduceren van door GenAI gegenereerd materiaal zonder duidelijke beschrijving of citering van het gebruik van GenAI;
- b. de aanwezigheid tijdens een (digitaal) tentamen of schriftelijke oefening van niet geoorloofde aantekeningen (spiekbrieftjes) in het toegestane materiaal;
- c. het tijdens een (digitaal) tentamen of praktische oefening geheel of gedeeltelijk overnemen van antwoorden van een ander of via programmatuur zoals ongeoorloofde AI-software;
- d. het tijdens een (digitaal) tentamen of praktische oefening uitwisselen van informatie met een ander;
- e. het zich tijdens een (digitaal) tentamen of praktische oefening (laten) uitgeven voor een ander;
- f. plagiaat (handelen in strijd met de Gedragscode plagiaat Universiteit Leiden, in bijlage);
- g. het aanpassen van het ingeleverde (digitale) tentamen bij de inzage;
- h. het verzinnen, vervalsen of manipuleren van resultaten van praktische oefeningen en de uitwerkingen en analyses van deze resultaten;

6.1.2 Onder fraude wordt tevens verstaan het op oneigenlijke gronden toegang verkrijgen of pogen te verkrijgen tot het onderwijs of een deeltentamen, praktische oefening of tentamen.

6.1.3 ander gedrag dat de examencommissie op grond van de binnen de faculteit c.q. opleiding vastgestelde en gecommuniceerde regels als fraude aanmerkt.

6.1.4 gebruik maken van fictieve onderzoeksdata, grafieken, literatuur en literatuurverwijzingen wordt eveneens aangemerkt als fraude.

6.1.5 Onder onregelmatigheid wordt verstaan:

Iedere omstandigheid die zich voordoet tijdens een tentamen waardoor het onmogelijk is geworden een juist beeld over de kennis en kunde van de student te vormen (i) maar waarbij de vaststelling van fraude niet mogelijk of zeer lastig is of

(ii) waarvan de student geen verwijt kan worden gemaakt dan wel de omstandigheid niet binnen de invloedssfeer van de student ligt. Doordat die omstandigheid zich voordoet kan de examencommissie de kwaliteit van het tentamen niet waarborgen.

6.1.6 Voor het aantonen van fraude of van onregelmatigheid geldt, voor beiden, als maatstaf voor de bewijslast dat deze buiten redelijke twijfel wordt vastgesteld. Als aan de bewijslast is voldaan kan worden overgegaan tot het opleggen van een sanctie of maatregel.

Artikel 6.2 Meegebrachte teksten

6.2.1 Wanneer een student bij het afleggen van een tentamen gebruik mag maken van een

meegebrachte tekst mag deze tekst geen aantekeningen bevatten, tenzij expliciet toegestaan door de examinerator.

6.2.2 Onder aantekeningen in de zin van het vorige lid worden niet verstaan:

- onderstrepingen, arceringen en markeringen, bijv. met fluorescerende stift;
- verwijzingen naar literatuur, mits dit expliciet voor een bepaald tentamen is toegestaan;
- randwoorden die door de uitgever zijn aangebracht.

Artikel 6.3 Door de examinerator te nemen stappen bij onregelmatigheden of fraude

6.3.1 In geval van constatering of een ernstig vermoeden van een onregelmatigheid of fraude tijdens het tentamen of volgen van een praktische oefening deelt de examinerator (of surveillant of verantwoordelijk begeleider, als de Technisch Onderwijs Assistent of student-assistent) dit onmiddellijk mee aan de student. De student kan het tentamen/de praktische oefening afmaken. De examinerator en de student vullen na afloop van het tentamen het formulier proces-verbaal in (bijlage 1). Het ingevulde proces-verbaal wordt direct na afloop van het tentamen/de praktische oefening ter kennis van de examencommissie gebracht. De student ontvangt een afschrift. De examinerator of verantwoordelijk begeleider kan voorwerpen die de student bij zich heeft en die van belang kunnen zijn voor de beoordeling van de onregelmatigheid of fraude onder zich nemen.

6.3.2 De surveillant die een onregelmatigheid, fraude of verstoring van de orde tijdens het tentamen constateert of daartoe een ernstig vermoeden heeft, meldt dit terstond bij de examinerator of verantwoordelijk begeleider.

6.3.3 Een student is verplicht voorwerpen die de student bij zich heeft en die van belang kunnen zijn voor de beoordeling van een onregelmatigheid of fraude, op verzoek van de examinerator ten behoeve van die beoordeling aan de examinerator af te staan. De ingenomen voorwerpen worden binnen een redelijke termijn na afloop van het tentamen/de praktische oefening aan de student teruggegeven.

6.3.4 De examinerator stelt aan de examencommissie de voorwerpen ter beschikking die zijn ingenomen. In plaats daarvan kan ook een foto van de ingenomen voorwerpen aan de examencommissie ter beschikking worden gesteld (b.v. in geval van aantekeningen in een wetboek of andere tekstenbundel, het voorhanden hebben van hulpmiddelen die de examinerator niet had toegestaan, e.d.). De examinerator kan in alle gevallen in plaats van ingenomen voorwerpen of de bedoelde fotokopieën aan de examencommissie een door twee examineratoren/surveillanten ondertekend proces-verbaal van de geconstateerde onregelmatigheid of fraude ter hand stellen.

6.3.5 Op het proces-verbaal wordt in ieder geval de naam van de student, studentnummer en de aard van de onregelmatigheid beschreven. Bij voorkeur tekent de student voor 'gezien' bij de beschrijving van de onregelmatigheid.

Artikel 6.4 Door de examencommissie te treffen maatregel bij onregelmatigheid of sancties bij fraude

6.4.1 In geval van constatering of een vermoeden van een onregelmatigheid of fraude bij een tentamen of praktische oefening kan de examencommissie de examinerator, practicumleiding, de student, surveillanten en anderen horen.

6.4.2 De examencommissie besluit op basis van het proces-verbaal en het eventueel gehoorde of een sanctie aan de orde is en, zo ja, welke de passende sanctie is. De beoordeling van het tentamen als bedoeld in 6.3.1, volgt pas na een besluit van de examencommissie, waarin deze het tentamen vrijgeeft voor beoordeling.

6.4.3 De maatregel die de examencommissie kan opleggen bij onregelmatigheid of fraude is: het

ongeldig verklaren van (de uitslag van) het tentamen krachtens artikel 7.12b, eerste lid, onder a van de wet.

6.4.4 Naast ongeldigverklaring van de uitslag van het tentamen kan de examencommissie de volgende sancties opleggen bij fraude krachtens artikel 7.12b, tweede lid van de wet:

- a. het uitsluiten van het deelnemen aan het tentamen ten aanzien waarvan de fraude is geconstateerd voor de duur van ten hoogste één jaar;
- b. het uitsluiten van het deelnemen aan één of meer andere tentamens voor de duur van ten hoogste één jaar;
- c. het uitsluiten van het deelnemen aan tentamens en examen van één of meer door de faculteit verzorgde opleidingen voor de duur van ten hoogste één jaar;
- d. tentamens die in de periode van uitsluiting aan een andere faculteit of een andere instelling van hoger onderwijs met goed gevolg zijn afgelegd, waaronder mede worden begrepen werkstukken, papers en scripties, kunnen op generlei wijze deel uitmaken van het examen van de opleiding;
- e. bij de vaststelling van een sanctie kan de omstandigheid van eerder door de student gepleegde fraude mede in aanmerking worden genomen;

6.4.5 Wanneer in het kader van groepsonderwijs fraude door de examencommissie is vastgesteld als groepsfraude, kan aan elke deelnemer van de groep een sanctie genoemd in lid 6.4.4, onder a tot en met e opgelegd worden.

6.4.6 Alle sancties en maatregelen die kunnen worden opgelegd bij fraude, plagiaat of onregelmatigheid worden gekwalificeerd als herstelsancties.¹

6.4.7 tentamens die in de periode van uitsluiting aan een andere faculteit of een andere instelling van hoger onderwijs met goed gevolg zijn afgelegd, waaronder mede worden begrepen werkstukken, papers en scripties, kunnen op generlei wijze deel uitmaken van het examen van de opleiding.

6.4.8 bij de vaststelling van een sanctie kan de omstandigheid van eerder door de student gepleegde fraude mede in aanmerking worden genomen.

6.4.9 Bij ernstige fraude of recidive kan, op voorstel van de examencommissie, het College van Bestuur de inschrijving voor de opleiding van de betrokken student definitief beëindigen, gelet op artikel 7.42, derde lid van de wet.

Artikel 6.5 Te treffen maatregelen en sancties naar aanleiding van plagiaat²

6.5.1 In geval van constatering of een ernstig vermoeden van plagiaat (zie ook bijlage 3) in een werkstuk, *paper*, scriptie of onderzoeksopdracht, deelt de examinerator dat zo spoedig mogelijk mee aan de voorzitter van examencommissie door een ingevuld plagiaatformulier (zie bijlage 2) toe te sturen.

6.5.2 De examinerator stelt het desbetreffende werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht ter beschikking aan de examencommissie.

6.5.3 De examencommissie kan besluiten een officiële waarschuwing te geven en die op te nemen in het studentdossier.

6.5.4 Als maatregel of sanctie kan de examencommissie besluiten:

- a) een werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht geheel of gedeeltelijk ongeldig te verklaren;
- b) van de betrokken student gedurende ten hoogste één jaar geen werkstuk, paper, scriptie of

¹ [ECLI:NL:RVS:2025:183](#), uitspraak 23 april 2025, rechtsoverweging 10.2.

² <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/plagiaat>

onderzoeksoopdracht als ten aanzien waarvan plagiaat buiten redelijke twijfel is vastgesteld en als fraude is aangemerkt in de zin van artikellid 6.1.1 t/m 6.1.4 te accepteren, met inbegrip van werkstukken enz. die met goed gevolg aan een andere faculteit of andere instelling van hoger onderwijs zijn afgerond, en de betrokkene uit te sluiten van deelneming aan de voorbereiding of uitvoering van dergelijke werkstukken, papers, scripties of onderzoekopdrachten;

- c) wanneer plagiaat buiten redelijke twijfel is vastgesteld en als fraude is aangemerkt in de zin van artikellid 6.1.1 t/m 6.1.4, het uitsluiten van het deelnemen aan tentamens en examen van één of meer door de faculteit verzorgde opleidingen voor de duur van ten hoogste één jaar. Tentamens die in de periode van uitsluiting aan een andere faculteit of een andere instelling van hoger onderwijs met goed gevolg zijn afgelegd kunnen op generlei wijze deel uitmaken van het examen van de opleiding.
- d) Bij ernstige fraude of recidive kan het College van Bestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokken student definitief beëindigen, gelet op artikel 7.42, derde lid van de wet.

6.5.5 bij de vaststelling van een sanctie kan de omstandigheid van eerder door de student gepleegde fraude of plagiaat mede in aanmerking worden genomen.

Artikel 6.6 Onregelmatigheden in geval van alle tentamendeelnemers

De examencommissie kan in geval van verstreckende onregelmatigheden, in de zin van artikellid 6.1.5, voorafgaand aan dan wel tijdens een deeltentamen of tentamen, zonder dat vastgesteld kan worden welke individuele studenten het betreft, het desbetreffende (deel)tentamen voor allen ongeldig verklaren. Het tentamen moet in een dergelijk geval opnieuw worden afgenomen. De examencommissie stelt dan op de kortst mogelijke termijn een nieuwe tentamendatum vast.

Artikel 6.7 Horen in geval van onregelmatigheid, fraude of plagiaat

De examencommissie kan in geval van een vermoeden van onregelmatigheden, fraude of plagiaat de student horen.

Het horen moet aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- het horen gebeurt in aanwezigheid van tenminste twee personen;
- in de uitnodiging voor het gesprek wordt gemeld dat het een vermoeden van onregelmatigheid, fraude of plagiaat betreft;
- van het horen wordt een gespreksverslag gemaakt

Hoofdstuk 7 Het studiebegeleidingsplan en bindend studieadvies

Artikel 7.1 Dossiervorming bindend studieadvies

7.1.1 De examencommissie houdt van iedere student die is ingeschreven voor de bacheloropleiding en op grond van de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden daarvoor in aanmerking komt een BSA-dossier bij.

7.1.2 In het dossier wordt een aanduiding van de persoonlijke omstandigheden van de student als bedoeld in Artikel 7.8b, derde lid, van de wet opgenomen, alsmede indien van toepassing het aan de persoonlijke omstandigheden aangepaste studieplan dat de student in overleg met de studieadviseur heeft vastgelegd.

7.1.3 Elke student heeft het recht diens dossier, bedoeld onder 7.1.1, in te zien en daaraan desgewenst diens bezwaren tegen de inhoud van hetgeen daarin is opgenomen, toe te voegen.

Artikel 7.2 Het bindend studieadvies

De examencommissie brengt het advies namens het bestuur van de faculteit uit met inachtneming van hetgeen daaromtrent is bepaald in de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden³.

Artikel 7.3 Het besluit studievoortgang internationale studenten (MoMi)

De examencommissie brengt het besluit studievoortgang namens het college van bestuur uit met inachtneming van hetgeen daaromtrent is bepaald in de Regeling studievoortgang studenten met een verblijfsvergunning voor studie (MoMi) Universiteit Leiden.

³ <https://www.organisatiegids.universiteitleid.nl/reglementen/algemeen/regeling-bindend-studieadvies>

Hoofdstuk 8 Klachten en beroepen

Artikel 8.1 Indiening

8.1.1 Een student dient een klacht of een administratief beroep als bedoeld in artikel 7.61, eerste lid, van de wet, vanwege een genomen beslissing, of ontbreken van een beslissing, van de examencommissie of van een of meer van de door haar aangewezen examinatoren in bij het College van Beroep voor de examens.

8.1.2 De termijn voor het schriftelijk indienen van een administratief beroep als bedoeld in 8.1.1 bedraagt zes weken na de schriftelijke bekendmaking van het besluit waartegen het administratief beroep zich richt.

Artikel 8.2 Behandeling van klachten

Klachten worden behandeld conform de bestaande procedures zoals opgenomen in de Regeling ombudsfunctionaris⁴, de Regeling overige klachten⁵, en de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 8.3 Behandeling van beroepen

Administratieve beroepen worden behandeld conform de bestaande procedures. Deze zijn opgenomen in het Reglement van orde van het College van beroep voor de examens en het Studentenstatuut⁶.

⁴ <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/regeling-ombudsfunctionaris>

⁵ <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/regeling-overige-klachten>

⁶ <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/studentenstatuut>

Hoofdstuk 9 Jaarlijkse verslaglegging

Artikel 9.1 Verslaggeving

9.1.1 De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden. De examencommissie verstrekt het verslag aan het faculteitsbestuur.

9.1.2 Het verslag omvat in elk geval de voornaamste besluiten van de examencommissie alsmede een beschrijving van de wijze waarop de examencommissie haar taak ten aanzien van de kwaliteitsborging van tentamens heeft vervuld.

Hoofdstuk 10 Slotbepalingen

Artikel 10.1 Bijzondere omstandigheden

10.1.1 In gevallen waarin deze Regels en Richtlijnen niet voorzien beslist de examencommissie.

10.1.2 Indien in bijzondere gevallen onverkorte toepassing van hetgeen in deze regels en richtlijnen is bepaald tot evidente onbillijkheid leidt, is de examencommissie bevoegd anders te besluiten.

Artikel 10.2 Wijzigingen in deze regels en richtlijnen

10.2.1 Bij wijzigingen in deze regels en richtlijnen die betrekking hebben op het lopende studiejaar, dan wel gewichtige gevolgen hebben voor degenen die daarvoor al voor de opleiding waren ingeschreven, wordt zoveel mogelijk voorkomen dat de belangen van de betrokken studenten worden geschaad.

Inwerkingtreding

Deze Regels en Richtlijnen treden in werking op 1 september 2026.

Bijlage 1: Aanvullende regels en richtlijnen van de examencommissies voor de bacheloropleidingen

Hoofdstuk 1	Bachelor Biologie	28
Hoofdstuk 2	Bachelor Bio-Farmaceutische Wetenschappen	30
Hoofdstuk 3	Bachelor Data Science & Artificial Intelligence	32
Hoofdstuk 4	Bachelor Informatica	33
Hoofdstuk 5	Bachelor Natuurkunde	35
Hoofdstuk 6	Bachelor Science for Sustainable Societies	36
Hoofdstuk 7	Bachelor Sterrenkunde	39
Hoofdstuk 8	Bachelor Wiskunde	40

Hoofdstuk 1 Bachelor Biologie

Artikel 1.1 Aanvulling op Artikel 1.2 – Begripsbepaling

- 1.1.1 Onder *individuele opdracht* wordt verstaan een vak of een opdracht dat niet geroosterd is en dat een onderdeel van het examenprogramma kan zijn.
- 1.1.2 Onder *opleidingen verwant aan de opleiding Biologie* worden verstaan alle opleidingen van de FWN binnen de Universiteit Leiden waar een onderzoeksproject met een biologisch component gedaan kan worden en de opleidingen Geneeskunde en Biomedische Wetenschappen van de Universiteit Leiden.

Artikel 1.2 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 4.4 – Toegangseisen voor onderwijsonderdelen, tentamens en practica

- 1.2.1 Gedurende het studiejaar is er voor elk vak tweemaal de gelegenheid een tentamen af te leggen, een tentamenmogelijkheid en een herkansingsmogelijkheid. Indien een student een vak niet binnen deze twee gelegenheden behaald heeft en het een niet-verplicht vak betreft, mag een student in het daaropvolgende en aansluitende studiejaar nog eenmaal deelnemen aan de tentamengelegenheid van dit vak en nog eenmaal aan de herkansingsgelegenheid van dit vak zonder nogmaals te voldoen aan de aanwezigheidsverplichting. Indien er dan nog geen voldoende resultaat behaald is dient het vak vervangen te worden door een ander vak of dient het vak opnieuw gevolgd te worden.
- 1.2.2 Voor een mondeling tentamen heeft een student vooraf toestemming nodig van de examencommissie. Een student dient zelf een examiner te benaderen met het verzoek of hij een mondeling tentamen wil afnemen. Een examiner is niet verplicht om een mondeling tentamen af te nemen.

Artikel 1.3 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 4.13 – Beoordeling van het tentamen

- 1.3.1 Indien een student niet deelneemt aan een regulier toetsmoment van een examenonderdeel zal de student(e) voor dit niet getentamineerde toetsmoment beoordeeld worden met een ND (niet deelgenomen).
- 1.3.2 Indien een tentamen in de propedeutische fase in de vorm van deelttoetsen wordt afgelegd, dient voor elk onderdeel ten minste onafgerond het cijfer 5,0 te worden behaald. Indien het tentamen van een tweede of derde jaarsvak in de vorm van deelttoetsen wordt afgelegd, dient voor elk onderdeel ten minste onafgerond een 5,50 te zijn behaald. Een deeltentamen is niet met goed gevolg afgerond wanneer een student d.m.v. afronding een 5,5 haalt.

Artikel 1.4 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 7.1 – Dossiervorming

Alle tweede- en derdejaars bachelorstudenten leveren voor aanvang van het studiejaar een studieplan voor het komende studiejaar in bij het onderwijsbureau. De examencommissie beoordeelt de plannen en indien nodig zal de studieadviseur de planning met de student bespreken.

Artikel 1.5 Regeling dissectie

- 1.5.1 Bij verplichte onderdelen van het bachelorprogramma, waarbij met (dode) proefdieren wordt gewerkt, kan via de docent een vervangende opdracht worden gevraagd. Dit verzoek moet schriftelijk beargumenteerd worden. Indien de docent en student niet tot overeenstemming komen, beslist de

examencommissie over de aanvraag.

1.5.2 Bij keuzevakken van het bachelorprogramma, waarbij met (dode) proefdieren wordt gewerkt kan geen vervangende opdracht worden gevraagd.

Artikel 1.6 Richtlijnen bachelor research project

De richtlijnen voor het bachelor research project en de richtlijnen voor de begeleiding en beoordeling zijn te vinden onder de 'Biology Bachelor Research Projects – Information and Regulations' op de Brightspace-pagina van de opleiding. Studenten, dagelijkse begeleiders en verantwoordelijke examinatoren worden geacht, vóór aanvang van het bachelor research project van deze richtlijnen te hebben kennis genomen.

Artikel 1.7 Slaagregeling propedeutisch examen

Met ingang van 2020-21 is het propedeutisch examen afgeschaft. Voor studenten die conform de meest recente OER nog recht hebben op het afleggen van dit examen geldt de volgende slaagregeling:

Voor de propedeuse volgens het curriculum 2019-2020 is een student geslaagd als voor alle examenonderdelen uit het curriculum een voldoende is behaald of voor geen examenonderdeel een cijfer lager dan 5,0 is behaald en het aantal malen 5,0 niet hoger is dan twee en het propedeuse-eindcijfer berekend als het gemiddelde van alle examenonderdelen gewogen naar studielast een 6,0 of hoger bedraagt. Het propedeuse-eindcijfer wordt afgerond op het dichtstbijzijnde hele of halve cijfer en vermeld op het dossier bij het diploma.

Artikel 1.8 Geldigheid Deelcijfers

Deelcijfers vervallen na het studiejaar opvolgend op het studiejaar waarin de student het deelcijfer heeft behaald. De student die één of meer deelcijfers heeft behaald, maar de onderwijseenheid als geheel niet heeft afgerond, kan enkel in het daaropvolgende collegejaar een beroep doen op de eerder behaalde deelresultaten. Dit betekent dat deelcijfers in totaal twee studiejaar geldig zijn.

Hoofdstuk 2 Bachelor Bio-Farmaceutische Wetenschappen

Artikel 2.1 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 4.4 (van de faculteitsbrede Regels en Richtlijnen) – Toegangseisen voor onderwijsonderdelen, tentamens en practica

2.1.1 Voor zover onderwijsonderdelen ingangseisen of aanvullende voorwaarden kennen zijn deze geformuleerd in (de bijlage van) de OER en/of in de studiegids.

Artikel 2.2 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 4.13 (van de faculteitsbrede Regels en Richtlijnen) – Beoordeling van het tentamen

2.2.1 In aanvulling op artikel 4.13.6, geldt voor de eindbeoordeling van een practicum/praktische oefening dat voor elk van de onder artikel 4.13.8 genoemde onderdelen ten minste het cijfer 5,5 dient te worden behaald. Daarnaast dient het gewogen gemiddelde eindcijfer van het practicum ten minste het cijfer 6,0 te zijn, tenzij anders vermeld wordt in de bijlage van de OER.

2.2.2 Indien het tentamen van een onderwijsonderdeel in zijn geheel uit een praktische oefening bestaat, geldt hiervoor hetzelfde als gesteld in 2.2.1.

Artikel 2.3 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 4.16 (van de faculteitsbrede Regels en Richtlijnen) – Inzage en nabespreking

In navolging van hetgeen gesteld in artikel 4.16.2 en 4.16.3 is het bij alle tentamens van de bacheloropleiding Bio-Farmaceutische Wetenschappen niet toegestaan na afloop examenopgaven mee te nemen. Het is tevens niet toegestaan practicumverslagen, meetrapporten en andere, tijdens of in het kader van een praktische oefening vervaardigde proeven van bekwaamheid, gemaakte opdrachten zoals computerprogramma's en applicaties, van zichzelf of van andere studenten te verspreiden of te publiceren.

Artikel 2.4 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 4.14 (van de faculteitsbrede Regels en Richtlijnen) - Beoordeling bacheloronderzoeksopdracht

In aanvulling op art. 4.14.1 geldt dat indien de beoordelingen van eerste en tweede beoordelaar:

- gelijk zijn, dit automatisch de eindbeoordeling van de bacheloronderzoeksopdracht is;
- 0,5 punt van elkaar verschillen, de beoordeling van eerste beoordelaar wordt aangehouden als eindbeoordeling;
- 1 punt van elkaar verschillen, het gemiddelde van de beoordelingen van de eerste en tweede beoordelaar wordt aangehouden als eindbeoordeling. Indien dat gemiddelde uitkomt op een 5,5 dan dienen de eerste en tweede beoordelaar tot overeenstemming van de eindbeoordeling te komen middels het beschikbare consensusformulier. Indien geen consensus bereikt wordt, zal een derde examiner middels het beschikbare "third examiner" formulier een derde beoordeling doen. De beoordeling van de derde beoordelaar wordt aangehouden als eindbeoordeling;
- meer dan 1 punt van elkaar verschillen, de eerste en tweede beoordelaar tot overeenstemming van de eindbeoordeling dienen te komen middels het beschikbare consensusformulier. De overeenstemming kan niet uitkomen op 5,5. Indien geen consensus bereikt wordt, zal een derde examiner middels het beschikbare "third examiner" formulier een derde beoordeling doen. De beoordeling van de derde beoordelaar wordt aangehouden als eindbeoordeling.

Artikel 2.5 Aanvullende voorwaarden bij Artikel 6.5 (van de faculteitsbrede

Regels en Richtlijnen) - Te treffen maatregelen naar aanleiding van plagiaat

In afwijking van art. 6.5 geldt dat de procedure ten aanzien van te treffen maatregelen naar aanleiding van plagiaat is weergegeven in de 'Plagiaatprocedure BSc BFW', welke wordt gepubliceerd in de digitale leeromgeving-module 'Opleiding BFW bachelor' onder 'Examencommissie, reglementen en richtlijnen'. Studenten en verantwoordelijk examinatoren worden geacht, vóór aanvang van het academisch jaar van deze procedure te hebben kennis genomen.

Artikel 2.6 Regeling dissectie

- 2.6.1 Bij verplichte onderdelen van het bachelorprogramma, inclusief de propedeuse, waarbij met (dode) proefdieren wordt gewerkt, kan via de docent een vervangende opdracht worden gevraagd. Dit verzoek moet schriftelijk beargumenteerd worden. Indien de docent en student niet tot overeenstemming komen, beslist de examencommissie over de aanvraag.
- 2.6.2 Bij keuzevakken van het bachelorprogramma, waarbij met (dode) proefdieren wordt gewerkt, kan geen vervangende opdracht worden gevraagd.

Artikel 2.7 Slaagregeling bachelorexamen

Met ingang van 2020-2021 is het propedeutisch examen afgeschaft. Voor studenten die conform de meest recente OER nog recht hebben op het afleggen van dit examen geldt de volgende bachelorslaagregeling:

De examinandus is voor het bachelorexamen geslaagd indien, onverminderd het bepaalde in de Regels en Richtlijnen van de examencommissies het propedeutisch examen met goed gevolg is afgelegd of de student hiervoor vrijstelling heeft gekregen en elk der onderdelen uit het programma van het tweede en derde jaar is beoordeeld met het cijfer 6,0 of hoger.

Voor studenten die met ingang van 2020-2021 zijn gestart met de bachelor Bio-Farmaceutische Wetenschappen geldt de volgende slaagregeling:

De examinandus is voor het bachelorexamen geslaagd indien de examencommissie met in achtneming van Artikel 4.17.4 van de Regels en Richtlijnen, en de verleende vrijstellingen, heeft vastgesteld dat:

1. De examinandus alle onderdelen van het bachelorexamen zoals genoemd in het examenprogramma van de bacheloropleiding Bio-Farmaceutische Wetenschappen heeft afgelegd;
2. Geen van deze onderdelen werd beoordeeld met een cijfer lager dan 5,0;
3. Geen van de practica werd beoordeeld met het judicium onvoldoende of een cijfer lager dan 6,0;
4. Niet meer dan één tentamen (van theoretische onderdelen of totaalbeoordelingen) van de propedeutische fase met het cijfer 5,0 werden beoordeeld;
5. Het gewogen gemiddelde van de resultaten van de theoretische onderdelen van het bachelorexamen ten minste 6,0 is.

Artikel 2.8 Invulling keuzeruimte

Het gemiddelde niveau van deze vakken dient minimaal niveau 200 te zijn. Taalvakken of excursies mogen niet in de keuzeruimte worden opgenomen.

Hoofdstuk 3 Bachelor Data Science & Artificial Intelligence

Artikel 3.1 Regulation elective space half LDE-minors

For the third-year elective space, also known as the minor space, the following regulation applies: student may fill this elective space with a half LDE minor (15 EC) that has been listed in the OER and/or the study guide, supplemented with a selection of standard electives (21 EC) from their study programme.

Artikel 3.2 Second examiner final thesis project (Supplement Article 4.14.2)

Contrary to Article 4.14.2 of the General Rules and Regulations, the second examiner may be involved in supervising the project, provided that the assessment is independent and not influenced by the first examiner.

Artikel 3.3 Retakes (Supplement OER Article 4.1.1)

3.3.1 Practical exercises and mandatory participation

In addition to Article 4.1.1 of the OER, practical exercises and compulsory participation in lectures cannot be retaken in the same year, unless explicitly stated otherwise in the prospectus.

3.3.2 Mandate for additional retakes of practical exercises

The decision on whether a student, who has almost passed a course component, is given the opportunity to pass the component by doing additional work is mandated by the Board of Examiners to the examiner(s).

The decision is made by the examiner(s) on an individual basis, taking into account the student's efforts.

Artikel 3.4 Four-eye principle

Each exam must be read and checked by a second examiner or PhD candidate before the exam is held, to ensure that all questions are clear and the level is appropriate.

Artikel 3.5 Mandates

A registry of the mandates issued by the board of examiners is kept by the official secretaries, and updates are shared with relevant stakeholders, such as study advisors and the Science Student Administration (SSA).

Artikel 3.6 Maximum percentage of exemptions credits (Supplement Article 4.17)

No more than 15% of credits of the bachelor programme can be exempted.

Artikel 3.7 Restriction on electives choice (Supplement Article 5.4 and OER Articles 3.2.3 and 4.2.12)

Online courses are not allowed to serve as elective courses.

Hoofdstuk 4 Bachelor Informatica

Artikel 4.0 Regeling keuzeruimte halve LDE-minoren

Voor de derdejaarskeuzeruimte, ook wel minorruimte, geldt de volgende regeling: studenten mogen deze keuzeruimte vullen met een halve LDE-minor (15 EC) die vastgesteld is de OER en/of studiegids, aangevuld met een selectie van standaard keuzevakken (15 EC) van het studieprogramma.

Artikel 4.1 Aanvulling op Artikel 4.14.2: Tweede examiner eindwerkstuk

In tegenstelling tot art 4.14.2 van de Algemene Regels en Richtlijnen kan de tweede examiner wel betrokken zijn bij de begeleiding van het project, zolang de beoordeling onafhankelijk en zonder invloed van de eerste examiner tot stand komt.

Artikel 4.2 Aanvulling op OER Artikel 4.1.1: Herkansingen

4.2.1 Praktische oefeningen en verplichte deelname

In aanvulling op artikel 4.1.1 van de OER, kunnen praktische oefeningen en de verplichte deelname aan colleges niet in hetzelfde jaar worden herkanst, tenzij expliciet anders is vastgelegd in de Studiegids.

4.2.2 Mandatering extra herkansing praktische opdrachten

De beslissing of aan een student die een onderwijsonderdeel bijna heeft gehaald de mogelijkheid wordt geboden om door het doen van aanvullend werk het onderdeel alsnog te behalen is door de examencommissie gemandateerd aan de examiner(en). De beslissing wordt door de examiner(en) op individuele basis genomen waarbij de inzet van de student wordt meegewogen.

Artikel 4.3 Vier-ogen principe

Elk tentamen dient door een tweede examiner of promovendus gelezen en gecheckt te worden voordat het tentamen gehouden wordt, om te zorgen dat alle vragen helder zijn en het niveau geschikt is.

Artikel 4.4 Mandaten

De ambtelijk secretarissen houden een register bij van de door de examencommissie afgegeven mandaten en delen updates met relevante belanghebbenden, zoals studieadviseurs en de Science Student Administration.

Artikel 4.5 Maximum percentage vrijstelling (aanvulling op artikel 4.17)

Niet meer dan 15% van de totale omvang van het bachelorprogramma kan worden vrijgesteld.

Artikel 4.6 Beperking op keuzevakken (aanvulling op Artikel 5.4 en OER artikel 3.2.3 en 4.2.12)

Onlinecursussen zijn niet toegestaan als invulling van de keuzeruimte.

Artikel 4.7 Aanvullende voorzieningen (aanvulling op Artikel 4.10)

Een student voor wie Nederlands niet de eerste taal is en die bij aanvang van de studie korter dan 5 jaar in Nederland is, heeft bij Nederlandstalige tentamens recht op een tentamenvoorziening in de vorm van extra tijd (10 minuten extra per uur voor het afleggen van een tentamen) en het gebruik van een woordenboek.

Een verzoek voor deze voorziening dient bij de studieadviseur en examencommissie ingediend te worden en wordt door hen samen beoordeeld.

Hoofdstuk 5 Bachelor Natuurkunde

Artikel 5.1 Slaagregeling propedeutisch examen

Met ingang van 2020-21 is het propedeutisch examen afgeschaft. Voor studenten die in collegejaar 2019-2020 of eerder aan hun studie zijn begonnen, geldt de volgende slaagregeling: De examinandus heeft het propedeuse-examen met goed gevolg afgelegd indien de examencommissie heeft vastgesteld dat, met inachtneming van het hieronder gestelde, voor niet meer dan één studieonderdeel het cijfer 5,0 is behaald en de overige onderdelen zijn beoordeeld met het cijfer 6,0 of hoger. Het practicum onderdeel Experimentele Natuurkunde moet altijd met het cijfer 6,0 of hoger zijn beoordeeld. Het gewogen gemiddelde (= gemiddelde, gewogen met de omvang in EC) over alle onderdelen van de propedeuse dient ten minste 6,0 te bedragen.

Artikel 5.2 Slaagregeling bachelorexamen

De examinandus heeft aan de eisen voor het afleggen van het bachelorexamen Natuurkunde voldaan indien de examencommissie voor het betreffende examen heeft vastgesteld dat de examinandus voor elk van de onderdelen een voldoende cijfer (6,0 of hoger) heeft behaald of vrijstelling heeft verkregen.

Voor studenten, die in 2019-2020 of eerder zijn begonnen, geldt het volgende: de examinandus heeft aan de eisen voor het afleggen van het bachelorexamen Natuurkunde voldaan indien de examencommissie voor het betreffende examen heeft vastgesteld dat de examinandus met goed gevolg het propedeutisch examen heeft afgelegd, of daarvan vrijstelling heeft gekregen, en voor alle andere onderdelen een voldoende cijfer (6,0 of hoger) heeft behaald of vrijstelling heeft verkregen.

Studenten, die in 2017 of eerder zijn begonnen en voor een enkel 2e of 3e jaars vak een 5,0 hebben, kunnen een verzoek indienen bij de examencommissie om desalniettemin het bachelordiploma te verkrijgen. Voorwaarde voor toekenning van dit verzoek is dat het tentamen in kwestie in het academisch jaar 2018-19 of daarvoor is afgenomen.

Hoofdstuk 6 Bachelor Science for Sustainable Societies

Article 6.1 Additional conditions to Article 3.1 (of the faculty-wide Rules and Regulations) – Appointment of examiners

To be appointed as examiner, teachers should have completed the UTQ trajectory. If they have not yet completed the trajectory, they should do so within two years and at least completed the UTQ courses 'How to design a course' (1 half day) and 'Testing and assessment' (2 half days), or similar courses offered by a different University.

Article 6.2 Additional conditions to Article 4.2 (of the faculty-wide Rules and Regulations) – Quality assurance of examinations

For all graded assessments, the four-eye-principle applies. The individual or group assessments should be (re)designed by at least two examiners, of which one should be in the possession of a UTQ. For the interdisciplinary components in the programme, the four eyes principle requires examiners from the two different disciplines as defined within the course, to prevent a monodisciplinary perspective.

Article 6.3 Additional conditions to Article 4.3 (of the faculty-wide Rules and Regulations) –

Dates of examinations

- If, because of extenuating circumstances, an extension for an assignment deadline is necessary, a student needs to contact the course coordinator before the forementioned deadline and send documented proof of the extenuating circumstances to the study advisor. The study advisor will evaluate whether the extenuating circumstances can lead to an extension.
- Handing in an assignment after the deadline without approval leads to a reduction of points (up to 1 point out of 10 per 24 hours).
- Unless otherwise stated in the course manual, assignments handed after 5 or more days after the deadline, without approval, will not be evaluated.

Article 6.4 Additional conditions to Article 4.4 (of the faculty-wide Rules and Regulations) – Admission to courses, examinations and practicals

To the extent that educational components have entry requirements or additional conditions, these are formulated in (the appendix to) the OER and/or in the study guide.

Article 6.5 Additional conditions to Article 4.13 (of the faculty-wide Rules and Regulations) – Assessment of examinations

- For any assessment worth 30% or more of the total grade, a minimum grade of 5.0 is required. Partial grades that are worth less than 30% of the total grade do not have a minimum grade and can be compensated.
- For some courses, the maximum grade for a re-submitted assignment can be limited. If this is the case, this is mentioned in the course manual.

- In case of a group assessment, all group members receive the same grade (unless otherwise stated in the course manual). However, if there is a clear evidence of imbalance in effort or contribution, the examiner is allowed to differentiate between the grades of individual group members. In addition, not actively participating in a group assessment can also result in removal from the group and failure of the course.

Article 6.6 Additional conditions to Article 4.15 (of the faculty-wide Rules and Regulations) – Period of validity of results

Partial grades expire after the academic year following the academic year in which the student obtained the partial grade, unless specified differently in the e-prospectus or course manual or if the content of the course significantly changes.

Article 6.7 Additional conditions to Article 4.1 (of the faculty-wide CER) – Frequency of examinations

- All the BSc Science for Sustainable Societies courses have two or more assessments. Students can only resit assessments worth 30% or more of the total grade, and only if required to pass the course.
- Possible exceptions to this rule (e.g., certain group work or practicals for which a resit is not possible) will be explicitly stated in the course manual.

Article 6.8 Additional conditions to Article 4.9 (of the faculty-wide CER) – Exemptions

- An exemption can only be granted for first year courses (not including *Introduction to Science for Sustainable Societies* and *Socio-Economic Policy Evaluation*) and the elective space in the third year.
- Partial exemptions will not be given.
- Following article 3.2.3. of the Faculty CER, exemptions for the elective space will be evaluated based solely on the level of the components completed.
- The maximum number of ECTS to be exempted is 30 ECTS.

Additional conditions to Article 6.1 (of the faculty-wide R&R) –

Fraud

- At least 50% of the final grade of a course must come from AI-resistant assessments.

List of mandates Board of Examiners Science for Sustainable Societies

Mandates for student/faculty requests:

• Appeals and complaints:	Chair
• Course outline changes:	All
• Extensions for assignments:	Study Advisor and one BoE member

- Approve elective courses: All
- Facilities due to functional disability: All
- Graduation requirements: All
- Plagiarism/fraud/irregularities: Chair and one BoE member
- Approve preliminary Study Abroad applications: All
- Cum Laude distinction All
- Exemptions and deviations All
- Postponement of graduation All
- Study advice for visa extension (MoMi exemptions) All
- Binding Study Advice (BSA) All
- Signing diplomas: Chair
- Grade conversion course results abroad: All

Mandates for quality assurance procedures:

- Appointment of examiners: All
- Review of the learning outcomes All
- Review of the course descriptions (prospectus) All
- Theses review: All/subgroups
- Course assessment review: All/subgroups
- Revision of Rules & Regulations: All
- Annual report: Chair/official secretary

Mandates for student affairs:

- Check and approve individual study plans: Study Advisor
- Check and approve diploma applications: Study Advisor
- Letter proof of graduation: Official secretary
- Calculate graduating GPA: Science Education Administration
- Prepare + produce diplomas, supplements in uSis: Science Education Administration
- Approve Erasmus and exchange agreements: Study Advisor
- Approving thesis supervisors All
- Check and approve standard extra exam time Student counsellors/Fenestra Disability Centre
- Check and approve other standard exam facilities All

Hoofdstuk 7 Bachelor Sterrenkunde

Artikel 7.1 Slaagregeling propedeutisch examen

Met ingang van 2020-21 is het propedeutisch examen afgeschaft.

Voor studenten die in 2019-2020 of eerder aan hun studie zijn begonnen, geldt de volgende slaagregeling: De examinandus heeft het propedeuse-examen met goed gevolg afgelegd indien de examencommissie heeft vastgesteld dat voor alle tentamens een voldoende (cijfer 6,0 of hoger) is behaald. Indien dit niet het geval is, en voor niet meer dan één onderdeel, waarvan echter geen uit de sterrenkunde, het cijfer 5,0 is behaald en de overige onderdelen zijn beoordeeld met het cijfer 6,0 of hoger, en tevens het gewogen gemiddelde (= gemiddelde, gewogen met de omvang in EC) over alle onderdelen van de propedeuse ten minste 6,0 bedraagt, kan de examencommissie, op schriftelijk verzoek, besluiten het propedeuse-examen desalniettemin te beschouwen als met goed gevolg te zijn afgelegd.

Artikel 7.2 Slaagregeling bachelorexamen

De examinandus heeft aan de eisen voor het afleggen van het bachelorexamen Sterrenkunde voldaan indien de examencommissie voor het betreffende examen heeft vastgesteld dat de examinandus voor elk van de onderdelen een voldoende cijfer (6,0 of hoger) heeft behaald of vrijstelling heeft verkregen.

Voor studenten, die in 2019-2020 of eerder zijn begonnen, geldt het volgende: de examinandus heeft aan de eisen voor het afleggen van het bachelorexamen Sterrenkunde voldaan indien de examencommissie voor het betreffende examen heeft vastgesteld dat de examinandus met goed gevolg het propedeutisch examen heeft afgelegd, of daarvan vrijstelling heeft gekregen, en voor alle andere onderdelen een voldoende cijfer (6,0 of hoger) heeft behaald of vrijstelling heeft verkregen.

Hoofdstuk 8 Bachelor Wiskunde

De opleiding kent geen aanvullende voorwaarden ten aanzien van de deelname aan onderwijsonderdelen en ook geen slaagregelingen voor de examens.

Artikel 8.1 Aanvulling op OER Artikel 4.1.1: Herkansingen

8.1.1 In aanvulling op artikel 4.1.1 van de OER, kunnen praktische oefeningen niet in hetzelfde jaar worden herkanst, tenzij expliciet anders is vastgelegd in de Studiegids.

8.1.2 De beslissing of een student die een vak of deeltijfer daarvan bijna heeft gehaald. De mogelijkheid krijgt om dat vak of deeltijfer alsnog succesvol te behalen met een voldoende (6,0) door middel van het maken van aanvullend werk is door de Examencommissie gemandateerd aan de examiner(en) van dat vak. De beslissing wordt door de examiner(en) op individuele basis genomen waarbij de inzet van de student wordt meegewogen.

Artikel 8.2 Beoordeling bachelorproject

In tegenstelling tot het gestelde in de algemene Regels en Richtlijnen, zijn er voor de beoordeling van het bachelorproject minstens drie beoordelaars, waarvan tenminste twee examinatoren. Beoordelaars die geen examiner zijn, hebben bij de vaststelling van het eindcijfer voor het project een adviserende rol.

Artikel 8.3 Ontwerpen tentamens

Elk tentamen dient door een tweede examiner of promovendus gelezen en gecheckt te worden voordat het tentamen gehouden wordt, om te zorgen dat alle vragen helder zijn, het niveau geschikt is en of het tentamen binnen de gestelde tijdsduur redelijkerwijs te maken is.

Artikel 8.4 Bijdrage van huiswerk aan het eindcijfer

Opdrachten die niet in een gesurveilleerde toetsomgeving worden gemaakt, in het bijzonder huiswerk, mogen hooguit voor 10% van het eindcijfer tellen. De Examencommissie kan bepaalde vakken vrijstellen van deze regel.

Artikel 8.5 Geldigheidsduur deeltijfers

Deeltijfers vervallen aan het eind van elk collegejaar, tenzij anders is vastgelegd in de Studiegids. Wanneer in de Studiegids is vastgelegd dat (enkele van de) deeltijfers niet vervallen, dan geldt dit alleen voor de deeltijfers van het vorige studiejaar.

Artikel 8.6 Aanvulling op OER Artikel 4.1.3: Deelname tentamens

In de situatie zoals genoemd in de eerste volzin van artikel 4.1.3 van de OER is, in tegenstelling tot de tweede volzin van dat artikel, deelname aan het tentamen ook mogelijk zonder dat de praktische oefening met goed gevolg is afgesloten, tenzij in de Studiegids expliciet een voorwaarde voor deelname

aan het tentamen staat vermeld waar de student niet aan heeft voldaan.

Artikel 8.7 Bewaartermijn tentamens en gemaakt werk

Het door studenten gemaakte werk wordt, ten behoeve van de kwaliteitsborging en eventuele klachtenprocedures, gedurende twee studiejaar bewaard.

Appendix 2: Additional Rules and Regulations of the Boards of Examiners for the master's degree programmes

Chapter 1	Master's in Mathematics	42
Chapter 2	Master's in Statistics and Data Science	44
Chapter 3	Master's in Computer Science, ICT in Business, and Creative Intelligence & Technology	45
Chapter 4	Master's in Astronomy	46
Chapter 5	Master's in Physics.....	47
Chapter 6	Master's in Bio-Pharmaceutical Sciences.....	48
Chapter 7	Master's in Chemistry.....	50
Chapter 8	Master's in Life Science & Technology	51
Chapter 9	Master's in Biology	52
Chapter 10	Master's in Governance of Sustainability	54
Chapter 11	Specialisation Business Studies	56
Chapter 12	Specialisation Science Communication and Society	57

Hoofdstuk 1 Master's in Mathematics

The degree programme does not set any additional requirements regarding participation in courses nor any additional rules regarding the successful completion of final examinations.

Artikel 1.1 Resits (Supplement Article 4.1.1)

1.1.1 In addition to Article 4.1.1 of the OER, practical exercises cannot be retaken in the same year, unless explicitly stated otherwise in the Prospectus.

1.1.2 The decision regarding whether an individual student who has nearly obtained a passing grade for a course or partial exam (including practicals) will be offered the opportunity to improve the grade for it to 'sufficient' (6.0) by means of additional assignments has been mandated by the Board of Examiners to the examiner(s) of the course. The decision will be taken by the examiner(s) on an individual basis, taking into account the student's motivation.

Artikel 1.2 Assessment research project in Mathematics

In addition to what is stated in the general rules and regulations, there will be at least three reviewers for the final research project. Two reviewers are examiners, as specified by the general Rules and Regulations. If a reviewer is not an examiner, they will have an advisory role in the grading. The research project examination committee will include a member of the Board of Examiners.

Artikel 1.3 Making exams

Each exam has to be read and checked by a second examiner or PhD student before the exam is held. This is to ensure that questions are clear, the exam is of an appropriate level, and that the exam can be reasonably completed in the allocated time.

Artikel 1.4 Contributions of homework assignments to the final grade

Assignments not made in a surveilled examination environment, particularly homework, may at most count for 40% of the final mark. The Board of Examiners may exempt certain courses from this rule.

Artikel 1.5 Expiration of partial grades

Partial grades expire at the end of each academic year, unless stated otherwise in the Prospectus. If it is stipulated in the Prospectus that (some of the) partial grades do not expire, this only applies to the partial grades of the previous academic year.

Artikel 1.6 Participation in examinations (Supplement Article 4.1.3)

In the situation referred to in the first sentence of Article 4.1.3 of the OER and contrary to the second sentence of that article, participation in the examination is also possible without the practical exercise having been successfully completed, unless a condition for participation in the examination that the student has not met is explicitly stated in the Prospectus.

Artikel 1.7 Retention Period for Exams and Student Work

Student work is retained for a period of two academic years for the purposes of quality assurance and potential complaints procedures.

Hoofdstuk 2 Master's in Statistics and Data Science

The degree programme does not set any additional requirements regarding participation in courses nor any additional rules regarding the successful completion of final examinations.

Artikel 2.1 Resits of examinations (Supplement OER Article 4.1.7)

The examination board considers as a special circumstance as referred to in Article 4.1.7 in the OER in any case when the student is in the graduation phase and has only one course open in addition to graduation. An additional resit for the open course is allowed in that phase if it is necessary to avoid serious study delay (>6 months). As long as a regular retake takes place within 6 months after the thesis has been handed in, the student will participate in it first. An extra retake can be allowed by the examination board only for courses within the mandatory master program Statistics and Data Science.

Artikel 2.2 Expiration of partial exams

When a student has failed to pass a course within an academic year, the results of partial exams belonging to that course will expire. The examiner can choose to deviate from this rule when doing so avoids unnecessary examination of students.

Artikel 2.3 Additional requirement non pre-approved electives

The elective course has been assessed as satisfactory with a grade (between 6,0 and 10,0) or a 'letter rating'; an assessment consisting of a certificate of attendance is not sufficient.

Artikel 2.4 Nature of Assignments

At least two thirds (2/3) of the final grades should consist of individual work that cannot be made with the help of AI or other students, i.e. no group work or take-home assignments. There are exceptions to this rule (e.g. when collaboration is an important learning aim), but this must be approved by the Board of Examiners.

Hoofdstuk 3 Master's in Computer Science, ICT in Business, and Creative Intelligence & Technology

Artikel 3.1 Second examiner final thesis project (Supplement Article 4.14.2)

Contrary to Article 4.14.2 of the General Rules and Regulations, the second examiner may be involved in supervising the project, provided that the assessment is independent and not influenced by the first examiner.

Artikel 3.2 Retakes

3.2.1 Practical exercises and mandatory participation (Supplement OER Article 4.1.1)

In addition to Article 4.1.1 of the OER, practical exercises and compulsory participation in lectures cannot be retaken in the same year, unless explicitly stated otherwise in the prospectus.

3.2.2 Mandate for additional retakes of practical exercises

The decision on whether a student, who has almost passed a course component, is given the opportunity to pass the component by doing additional work is mandated by the Board of Examiners to the examiner(s). The decision is made by the examiner(s) on an individual basis, taking into account the student's efforts.

Artikel 3.3 Four-eye principle

Each exam must be read and checked by a second examiner or PhD candidate before the exam is held, to ensure that all questions are clear and the level is appropriate.

Artikel 3.4 Mandates

A registry of the mandates issued by the board of examiners is kept by the official secretaries, and updates are shared with relevant stakeholders, such as study advisors and the Science Student Administration (SSA).

Artikel 3.5 Maximum percentage of exemptions credits (Supplement Article 4.17)

No more than 15% of credits of the master programme can be exempted.

Artikel 3.6 Restriction on electives choice (supplement Article 5.4 and OER Article 3.2.3 and 4.2.12)

Online courses are not allowed to serve as elective courses.

Hoofdstuk 4 Master's in Astronomy

This degree programme does not set any additional requirements regarding participation in courses and also no additional rules regarding the successful completion of final examinations.

Hoofdstuk 5 Master's in Physics

This degree programme does not set any additional requirements regarding participation in courses, nor any additional rules regarding the successful completion of final examinations.

Hoofdstuk 6 Master's in Bio-Pharmaceutical Sciences

Artikel 6.1 Additional conditions with respect to Article 4.4 (of the Faculty's Rules and Regulations) – Admission to courses, examinations and practicals

- 6.1.1 In case optional courses have entry requirements or additional conditions for admission formulated, these will be put down in the appendices to the OER (Master's degree programmes).
- 6.1.2 In exceptional cases, the Board of Examiners may decide to grant a student exemption from the stipulations under 6.1.1 to 4.4.3.
- 6.1.3 The costs of following elective courses are borne fully by the student.
- 6.1.4 A student may be awarded EC credits for acting as an assistant in courses of the Bio-Pharmaceutical Sciences programme, in proportion to the course load and pending permission from the Board of Examiners.

Artikel 6.2 Additional conditions with respect to Article 4.5 – Registering for courses and resits

In addition to article 4.5.2 and 4.5.3, the procedure for registration for courses and exams/resits is made available in the 'Registration for courses and examination BPS', which will be published in the digital learning environment 'MSc Bio-Pharmaceutical Sciences' page 'Course schedule and registration in uSis'. Students and responsible examiners are expected to take note of these procedures before the start of the academic year.

Artikel 6.3 Additional conditions with respect to Article 4.16 – Inspection and final evaluation

Following the provisions set out in Article 4.16.2 and 4.16.3, students are not allowed to take the examination assignments with them at the end of any examination of the master programme Bio-Pharmaceutical Sciences. Students are also not allowed without permission of the examiner to distribute or publish their own or other students' reports made of the practical, measurement reports, or any other kind of tests or assignments such as computer programmes and applications made during, or concerning a practical.

Artikel 6.4 Additional conditions to Research Project 1, Literature Study and Research Project 2

- 6.4.1 The student has to request permission before starting Research Project 1, the Literature Study and Research Project 2. The procedure to request this permission as well as the required documents are published in the digital learning environment, module Bio-Pharmaceutical Sciences.
- 6.4.2 The format requirements for the 'Research Project 1' and the 'Literature Study' and the guidelines for the supervision and assessment can be found respectively in the 'Guidelines

Research Project 1' en 'Guidelines Literature Review', which will be published in the digital learning environment, module 'MSc Bio-Pharmaceutical Sciences'. Every student, daily supervisor and examiner responsible is expected to have studied these guidelines before the start of the research project or literature study.

6.4.3 The 'Literature Study' that forms part of the BPS Master's programme must be carried out within a period of five consecutive weeks, and can therefore not be combined with other course components.

6.4.4 In exceptional cases, the Board of Examiners may decide to grant a student exemption from the stipulations under 6.4.3.

6.4.5. In addition to article 4.14.1 (of the Faculty's Rules and Regulations), the following applies if the grades given by the first and second examiners:

- are the same, this automatically becomes the final grade for the RP1, RP2 or Literature Study;
- differ by 0.5 points, the first examiner's grade is upheld as the final grade for the RP1 and Literature Study. The second examiner's grade is upheld as the final grade for the RP2;
- differ by 1 point, the average of the grades given by the first and second examiner is adopted as the final grade. If that average is 5.5, the first and second examiner must reach agreement on the final grade using the available consensus form. If no consensus is reached, a third examiner will provide a third evaluation using the available "third examiner" form. The third examiner's grade will be considered the final grade;
- differ by more than 1 point, the first and second examiners must reach agreement on the final grade using the available consensus form. The agreed-upon grade cannot be 5.5. If no consensus is reached, a third examiner will provide a third assessment using the available "third examiner" form. The assessment by the third examiner will be considered the final assessment.

Hoofdstuk 7 Master's in Chemistry

Artikel 7.1 Additional conditions with respect to Article 4.13 – Assessment of the examinations

- 7.1.1 If an examination takes the form of partial tests, every component must be graded 5.0 or higher for the examination to be successfully completed. An examiner can decide that one or more components must be graded at least 6.0 for the examination to be successfully completed. Such additional measures must be published in the Prospectus.
- 7.1.2 Two examiners must be present at an oral examination.
- 7.1.3 Examinations, as specified in Rules and Regulations article 1.2, must be graded per individual student. Group assessments are not allowed.
- 7.1.4 For all examinations, an examination rubric is required. This rubric is part of the assessment of examinations by the Board of Examiners.

Artikel 7.2 Additional conditions with respect to Article 4.14 – Assessment of the final examination report (thesis)

- 7.2.1 All minor and major research projects are assessed on the basis of a digital assessment form and rubric. The details of the assessment procedure, as laid down by the Board of Examiners, can be found on the master's website at <https://masters.lic.leidenuniv.nl/research-projects>.
- 7.2.2 For the major research project, the second evaluator and juror both sign the final signature form with the result of the assessment.
- 7.2.3 In principle, the Board of Examiners will only grant permission for a research project when it can be carried out within the enrolment period of three (3) years and any previous projects are finished.

Artikel 7.3 Additional conditions degree classification

The research project as mentioned in article 4.12.4, point 3, and 4.12.5, point 3, of the OER is further specified to mean only the major research project.

Hoofdstuk 8 Master's in Life Science & Technology

Artikel 8.1 Additional conditions with respect to Article 4.13 – Assessment of the examinations

- 8.1.1 If an examination takes the form of partial tests, every component must be graded 5.0 or higher for the examination to be successfully completed. An examiner can decide that one or more components must be graded at least 6.0 for the examination to be successfully completed. Such additional measures must be published in the Prospectus.
- 8.1.2 Two examiners must be present at an oral examination.
- 8.1.3 Examinations, as specified in Rules and Regulations article 1.2, must be graded per individual student. Group assessments are not allowed.
- 8.1.4 For all examinations, an examination rubric is required. This rubric is part of the assessment of examinations by the Board of Examiners.

Artikel 8.2 Additional conditions with respect to Article 4.14 – Assessment of the final examination report (thesis)

- 8.2.1 All minor and major research projects are assessed on the basis of a digital assessment form and rubric. The details of the assessment procedure, as laid down by the Board of Examiners, can be found on the master's website at <https://masters.lic.leidenuniv.nl/research-projects>.
- 8.2.2 For the major research project, the second evaluator and juror both sign the final signature form with the result of the assessment.
- 8.2.3 In principle, the Board of Examiners will only grant permission for a research project when it can be carried out within the enrolment period of three (3) years and any previous projects are finished.

Artikel 8.3 Additional conditions degree classification

The research project as mentioned in article 4.12.4, point 3, and 4.12.5, point 3, of the OER is further specified to mean only the major research project.

Hoofdstuk 9 Master's in Biology

Artikel 9.1 Appendix to Article 1.2 – Definitions

- 9.1.1 **Individual assignment:** a course or assignment that is not scheduled, and that can form part of the final examination programme.
- 9.1.2 **Degree programmes related to the Biology programme:** all degree programmes of the Faculty of Science of Leiden University where a research project with a biological component can be done as well as the programmes in Medicine and Bio-Medical Sciences of Leiden University.

Artikel 9.2 Additional conditions with respect to Article 4.13 – Examination assessment

- 9.2.1 If a student does not make use of the opportunity to take a scheduled partial test for an examination component, he or she will be given a ND (not participated). The final grade for this examination will be indicated as INC (incomplete).
- 9.2.2 If an examination takes the form of partial tests, every component must be graded with an unrounded 5.5 or higher for the examination to be successfully completed.

Artikel 9.3 Additional conditions with respect to Article 7.1 – Student file

Master's students are expected to have their study plan for the coming academic year approved by the Board of Examiners at the start of the year.

Artikel 9.4 Additional conditions Cum Laude [valid from September 1, 2017] (Supplement OER Article 4.12)

- 9.4.1 In addition to article 4.12.4 of the OER, the Board of Examiners will not grant the degree classification 'Cum Laude' when the weighted average of all theoretical components is lower than 8.0.
- 9.4.2 In addition to article 4.12.4 of the OER, the Board of Examiners will not grant the degree classification 'Cum Laude' when the weighted average of all practical components (research projects, BS, SCS or education internships) is lower than 8.0.
- 9.4.3 In addition to article 4.12.5 of the OER, the Board of Examiners will not grant the degree classification 'Summa Cum Laude' when the weighted average of all theoretical components is lower than 9.0.
- 9.4.4 In addition to article 4.12.5 of the OER, the Board of Examiners will not grant the degree classification 'Summa Cum Laude' when the weighted average of all practical components (research projects, BS, SCS or education internships) is lower than 9.0.

Artikel 9.5 Dissection regulation

For elective courses in the Master's programme that involve working with laboratory animals (including dead animals), it is not possible to request a replacement assignment.

Artikel 9.6 Regulations Master Research project

The regulations for the master project and for the supervision and evaluation are published in the 'Biology Master Research Projects – Information and Regulations' on the Brightspace page of the programme. Students, daily supervisors en examiners are expected to have taken notice of these regulations prior to the start of the Master Research Project.

Artikel 9.7 Validity of Partial Grades

Partial grades expire after the academic year followed by the academic year the student obtained the partial grade. If a student did not finish a course, but has obtained one or multiple partial grades, they can only use the obtained partial grades in the following academic year. This means partial grades are valid for a total of two academic years.

Hoofdstuk 10 Master's in Governance of Sustainability

Artikel 10.1 Changes in examinations

If an examiner, under special circumstances, wants to offer an examination in a different form than specified in the Prospectus, (a) the examiner(s) need to submit the proposed changes in the form of the examination for *approval* by the Board of Examiners and (b) need to clearly *motivate* their proposal, no later than 15 working days before the start of the course.

Artikel 10.2 Copy of written examinations

In addition to what is stated in the general Rules and Regulations, examiner(s) submit(s) a copy of each of the written examinations or written tests (s)he (they) set(s), the set questions and assignments, *and* the model answers *and* the filled in examinations/assignments by students, to the education office of the programme (to be made accessible to the Board of Examiners).

Artikel 10.3 Dates of constituent practicals

The deadlines for submitting practical assignments (if relevant) will be set by the examiner and communicated to the students at the start of the course component. This does not apply to master's theses, for which separate deadlines are set by the Board of Examiners.

Artikel 10.4 Assessment of the final examination report (thesis)

Additional rules, guidelines and information in relation to the supervision and assessment of the final examination report (thesis) can be found in the Thesis Research Project protocol on the digital learning environment (Brightspace).

Artikel 10.5 Stakeholder engagement

Students engaging with stakeholders for their Thesis Research Project or the Sustainability Challenge need to pay special attention to research ethics, according to the standards of the [FGGA Ethics Committee](#) and to all the underlying standards mentioned on their website. Thesis supervisors and/or coordinators of the Sustainability Challenge are responsible for checking if these standards are met during the process of writing the thesis and/or doing the Sustainability Challenge project.

Artikel 10.6 Peer review exams

The design and setup of examinations of courses taught by a single instructor have to be peer reviewed by another examiner of the master's programme using a form provided by the Board of Examiners.

Artikel 10.7 Examiners (Supplement Article 3.1.2)

In addition to Article 3.1.2 of the Faculty of Science Rules and Regulations about the appointment of examiners, an examiner for the MSc Governance of Sustainability programme must have obtained a PhD certificate. If an examiner does not meet this requirement, the candidate then ought to have:

- substantial teaching and grading experience as a lecturer at University level, and/or;
- substantial research experience in the subject of the course;

to be appointed as examiner within the programme. The Board of Examiners will assess whether a candidate meets these requirements.

Hoofdstuk 11 Specialisation Business Studies

The specialisation does not set any additional requirements regarding participation in courses nor any additional rules regarding the successful completion of final examinations.

Hoofdstuk 12 Specialisation Science Communication and Society

The specialisation does not set any additional requirements regarding participation in courses nor any additional rules regarding the successful completion of final examinations.

Melding onregelmatigheid, fraude of ordeverstoring door de examiner op grond van artikel 4.8, 4.10 en 6.3 van de Regels en Richtlijnen.

Tentamen:	Datum en tijdstip:
Practicum:	Datum en tijdstip:
Locatie:	
GEGEVENS	
NAAM EN VOORLETTERS EXAMINATOR: Vak/Practicum: Opleiding: Faculteit:	NAAM EN VOORLETTERS STUDENT: Studentnummer: Opleiding en jaar: Faculteit:
ONREGELMATIGHEID - FRAUDE - ORDEVERSTORING	
MELDING ONREGELMATIGHEDEN	
OMSCHRIJVING	
TIJDSTIP	
OPMERKINGEN	
INGENOMEN VOORWERPEN	
Naar waarheid ingevuld:	

Examinator	Handtekening	Datum:	
Surveillant (indien aanwezig)	Handtekening	Datum:	
Student	Handtekening voor 'gezien'	Datum:	

BIJLAGE 4 - MODELFORMULIER MELDING PLAGIAAT

Melding plagiaat of fraude door de examinerator op grond van artikelen 4.8, 4.11 en 6.3 van de Regels en Richtlijnen.

Formulier melding constatering plagiaat

Het ingevulde formulier (per mail) indienen bij de secretaris van de Examencommissie (e-mailadres opnemen).

Let op: een product van een student dient gecontroleerd te worden in een plagiaatprogramma (Turnitin, Ephorus) op plagiaat voordat een beoordeling in welke vorm dan ook (vrij)gegeven wordt.

Datum			
Indiener van de melding		E-mail	
		Telefoon	
Student(en)		Studentnummer(s)	
Jaar van de studie		BSc / MSc	
Soort tentamen-opdracht		Onderwijsonderdeel)	
Summatieve toets	☐ Aanvullende eis ☐ Telt mee in eindcijfer (voor ... %)		
Betreft:	☐ Fraude ☐ Plagiat		
Beschrijving van (vermoede) fraude/plagiat en indien van toepassing de vorm van plagiat (zie toelichting aan het eind):			
Indien plagiat: percentage plagiat volgens het gebruikte programma (indien bekend):		gemiddeld %, verdachte sectie %	
Reactie van de student(en) op de mededeling dat er vermoedelijk fraude/ plagiat geconstateerd is:			

Wijze van afhandeling
○ Melding wordt voorgelegd aan de Examencommissie A en B verder invullen

A	
Nadere informatie t.b.v. afhandeling door examencommissie (meerdere opties mogelijk en toelichting wenselijk)	
☐ Indiener schaat kwestie onder niet ernstige plagiaat ☐ Indiener schaat kwestie onder ernstige plagiaat ☐ Indiener is niet bekend met eerdere fraude-/plagiaatgevalen bij deze student(en) ☐ Indiener is bekend met eerdere fraude-/plagiaatgevalen bij deze student(en) ☐ Student was zich niet bewust van plagiaat ☐ "Onhandigheid" van de student ☐ Culturele perceptie van plagiaat speelt mogelijk een rol (bv. bij student van buitenlandse afkomst) ☐ Gesprek gevoerd met de student over het (vermoede) plagiaat ☐ Uit gesprek blijkt leermoment en toekomstige verbetering door de student(en)	
Eventueel aanvullende informatie die van belang kan zijn voor de examencommissie (bv. ten aanzien van de attitude van de student(en)):	
B	
De student is ingelicht over deze melding	Ja / Nee
Bewijsmateriaal is bijgevoegd	Ja / Nee
Indien ja: het betreft.....	

Aldus volledig en naar waarheid ingevuld

Ondertekening

Plaats

Datum

Naam indiener

BIJLAGE 5 - GEDRAGSCODE PLAGIAAT UNIVERSITEIT LEIDEN

Plagiaat

Op deze pagina's zal worden uitgelegd wat de Universiteit Leiden onder plagiaat verstaat, hoe zij daarover denkt, en wat de gevolgen kunnen zijn als een student zich daaraan schuldig maakt. In het algemeen wordt onder plagiaat verstaan dat je woorden, gedachten, analyses, redeneringen, afbeeldingen, technieken, computerprogramma's, enz. die van een ander afkomstig zijn bedoeld of onbedoeld presenteert als eigen werk. Daarbij moet niet alleen worden gedacht aan 'knippen en plakken'; de meeste studenten zullen nog wel begrijpen dat dat niet mag zonder erbij te vermelden van wie het materiaal afkomstig is. Maar ook het parafraseren van andermans teksten, bijvoorbeeld door enkele woorden te vervangen door synoniemen en een paar zinnen te verwisselen is plagiaat. Zelfs als je een redenering of analyse van een ander in eigen woorden navertelt zonder daaraan iets nieuws toe te voegen, kan er sprake zijn van plagiaat; je doet het dan immers voorkomen alsof je de redenering zelf hebt bedacht, terwijl dat niet waar is. Dat geldt nog steeds als je stukjes van het werk van verschillende auteurs bij elkaar brengt zonder te vermelden waar deze vandaan zijn gekomen.

Citeren

Plagiaat is in elk geval een schending van de intellectuele eigendom van een ander. Natuurlijk wordt in iedere discipline voortgebouwd op kennis en inzichten die eerder door anderen zijn verkregen en gepubliceerd. Er is ook niets op tegen als je daarnaar verwijst en er, met vermelding van de bron, uit citeert. Maar het moet duidelijk blijven waar bestaande kennis ophoudt en je begint de resultaten van eigen denken of onderzoek weer te geven. Als je (nog) niet in staat bent iets wezenlijks toe te voegen aan wat anderen al hebben gevonden en daarmee een bijdrage aan de wetenschap te leveren, dan is het misleidend, en dus fout, om te doen alsof je dat niveau al wel hebt bereikt. In een studie is het voor docent en student van groot belang om een waarheidsgetrouwe indruk te krijgen van wat de student weet, begrijpt en kan.

Teksten van internet

De regels voor plagiaat gelden voor alle gegevensbronnen, dus niet alleen voor boeken. Ook stukken die van internetpagina's worden geplukt mogen niet zonder bronvermelding worden gebruikt. Anders dan sommigen denken zijn teksten op internet geen publiek bezit; minstens zo belangrijk is dat je ook dan nooit mag doen alsof andermans werk het jouwe is.

Do's en don'ts

Hieronder worden een aantal *do's and don'ts* aangegeven die je kunnen helpen om te voorkomen dat je je aan plagiaat of daaraan verwante vergrijpen schuldig maakt.

1. Als je teksten, afbeeldingen, grafieken e.d. van iemand anders overneemt, houd je dan aan de regels die voor jouw opleiding bijvoorbeeld zijn vastgelegd in een scriptiereglement. Soms moet je ze tussen aanhalingstekens zetten, of een duidelijk afwijkende opmaak gebruiken. Vermeld altijd van wie de teksten afkomstig zijn en waar je ze hebt gevonden; gebruik daarvoor een van de gangbare of voorgeschreven methoden om verwijzingen aan te geven.

2. Als je gedachten, overwegingen, ideeën e.d. van iemand anders wilt weergeven in je eigen woorden zonder letterlijke citaten te gebruiken, maak dan ook duidelijk van wie de gedachten afkomstig zijn en vermijd de indruk te geven dat het om een eigen bijdrage gaat.
3. Wees nog meer op je hoede bij het overnemen van teksten van het internet. Denk bijvoorbeeld aan teksten uit Wikipedia: de auteur is in de regel onbekend, maar het artikel kan wel geheel of deels geplagieerd zijn. Kopieer liever geen teksten van onbekende auteurs, zelfs niet als je de directe bron vermeldt.
4. Als je gedeelten van teksten overneemt, zorg er dan voor dat je de betekenis ervan niet verandert door zinnen of delen daarvan weg te laten, zinnen te verdraaien e.d. Als je niet beschikt over de oorspronkelijke versie van een tekst maar moet afgaan op de weergave daarvan door een ander, maak dan ook dat duidelijk; als de oorspronkelijke auteur onjuist geciteerd blijkt, dan is in ieder geval duidelijk wie de fout heeft gemaakt.
5. Als anderen hebben bijgedragen aan de totstandkoming van jouw werkstuk, bijvoorbeeld door experimenten uit te voeren, illustraties te vervaardigen, e.d. dan hoor je dat ook te vermelden. Dat geldt niet voor advies en commentaar van je begeleider, en ook niet als iemand je tekst controleert op stijl-, taal en spelfouten. Soms bevatten de reglementen van de opleiding die je volgt daarover bepalingen.
6. In sommige gevallen kan zelfs citeren uit eigen werk als plagiaat worden beschouwd (soms aangeduid als 'autoplagiaat'). Als je een werkstuk dat je in opdracht hebt gemaakt voor een groot deel kopieert en een tweede keer inlevert voor een andere opdracht, dan lever je slechts één prestatie waar er twee werden gevraagd. Dat zal niet altijd als een bezwaar worden gezien, maar het is wel nodig dat je daarover praat met de betrokken docent.
7. Strikt genomen is het geen plagiaat als een groot deel van bijvoorbeeld een scriptie bestaat uit citaten met bronvermelding. Toch zullen weinig docenten er genoeg mee nemen als je bijdrage aan het stuk voornamelijk bestaat uit het knippen en plakken van teksten. Bovendien kunnen zeer lange citaten een inbreuk vormen op het auteursrecht. Als stukken van anderen in hun geheel van essentieel belang zijn voor jouw werkstuk, verwijs er dan naar, eventueel met een korte samenvatting van de inhoud, zonder eruit te citeren.
8. Als een werkstuk of scriptie door meerdere studenten is vervaardigd, vermeld dan zo veel mogelijk welke bijdragen van wie afkomstig zijn.
9. In principe gelden dezelfde regels voor het kopiëren van delen van computerprogramma's. Als het gaat om gestandaardiseerde procedures die in veel programma's worden toegepast, dan kan niet van plagiaat worden gesproken; vaak is dan de oorspronkelijke auteur ook niet bekend. Het wordt wat anders als je het onderliggende idee, de aanpak van een heel programma overneemt, ook al is de precieze uitwerking niet identiek. Als je het vergelijkt met gewone taal, dan is het gebruik van woorden en algemeen gehanteerde zinnen geen plagiaat, maar het kopiëren van hele alinea's of de onderliggende ideeën en gedachten wel.

Bestrijding van plagiaat

Plagiaat is een vorm van fraude, en is dus strafbaar. Sinds enige tijd wordt in de universiteit plagiaat actief bestreden. Scripties en werkstukken worden vaak met behulp van computerprogramma's geanalyseerd. Als plagiaat wordt bewezen, dan zal in de regel de betrokken examencommissie sancties

opleggen. De zwaarte daarvan zal afhankelijk zijn van de ernst van het vergrijp, maar onder meer ook van de vraag of de student al eerder op fraude is betrapt. De zwaarste sanctie is uitsluiting van het afleggen van alle tentamens en examens voor de duur van één jaar. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat je scriptie pas een jaar later wordt beoordeeld; gedurende dat jaar kun je dus niet afstuderen. De sanctie kan ook slechts betrekking hebben op één of een paar tentamens, of voor een kortere periode gelden.

Hopelijk is je duidelijk geworden wat plagiaat is, en dat de universiteit dat beschouwt als een ernstig vergrijp waarop strenge straffen kunnen volgen.

<https://www.organisatiegids.universiteitleid.nl/reglementen/algemeen/plagiaat>

Bijlage 6 - Facultair format jaarverslag examencommissies

**Universiteit
Leiden**

Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen
Jaarverslag Examencommissie 2021-22
BSc/MSc naam opleiding(en)

1. Algemene gegevens over de commissie en het verslag

Samenstelling examencommissie (per dd/mm/jjjj) Door de ex. cie. gekozen voorzitter: Lid 1: Lid 2: Lid 3: Lid 4: Extern lid: Ambtelijk secretaris :	
Evt. mutaties in samenstelling in de loop van het jaar	
Aantal vergaderingen examencommissie in 2020-21: ○ Voltallig: ○ In subcommissies:	
Gevolgdde scholing/bijeenkomsten in 2020-21	
Dit jaarverslag is - geconcipieerd door: - vastgesteld in de examencommissie op:	

2. Kwantitatieve gegevens en analyse/reflectie

Aantal vrijstellingsverzoeken ○ Ingewilligd: ○ Afgewezen:	
Aantal verzoeken i.h.k.v. invulling vrije keuzeruimte (anders dan goedgekeurde minoren in de BSc). Bv. stages of in het buitenland gevolgde onderdelen. ○ Ingewilligd: ○ Afgewezen:	
Aantal bijzondere regelingen afwijkend van het hoofdvakprogramma , zoals wijzigingen van het programma, toestaan vrij programma, opnemen van in het buitenland gevolgde onderdelen, uitstel deadlines, extra herkansingen, afwijkende tentamenvorm (bv. mondeling i.p.v. schriftelijk). ○ Ingewilligd: ○ Afgewezen:	
Aantal verzoeken voor het volgen van een dubbel bachelor- of masterprogramma (double degree): ○ Ingewilligd: ○ Afgewezen:	
<i>Analyse en reflectie op vrijstellingsverzoeken, invulling vrije keuzeruimte, bijzondere regelingen t.a.v. hoofdvakprogramma en/of dubbele opleidingen:</i>	

Aantal verzoeken i.h.k.v. onbelemmerd studeren/tentamineren (functiebeperkingen)	
○ Ingewilligd: ○ Afgewezen:	
Aantal verzoeken tot verlenging van de geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen.	
○ Ingewilligd ○ Afgewezen	
Aantal niet EER-studenten voor wie een MoMi-besluit is opgesteld	
○ Positief: ○ Negatief, met aangevoerde omstandigheden: ○ Negatief:	
<i>Analyse en reflectie op bovenstaande thema's:</i>	

Percentage verzoeken dat binnen de wettelijke termijn (8 wkn) is afgehandeld:	
<i>Reflectie op behandeltermijn van verzoeken</i>	

Aantal gemelde gevallen van plagiaat- en andere fraude :	
<i>Reflectie op vormen van fraude en plagiaat, op genomen maatregelen en/of op preventie:</i>	

BSA	
○ Omvang BSA-cohort ○ Percentage 60 EC behaald in 1 jaar ○ Percentage negatieve adviezen ○ Percentage BSA-uitstel	
Aantal afgegeven diploma's	
○ Totaal propedeusediploma's (waarvan (summa) cum laude) ○ Totaal BSc-diploma's (waarvan (summa) cum laude) ○ Totaal MSc-diploma's (waarvan (summa) cum laude)	
(Vermeld desgewenst het aantal diploma's per afstudeerrichting)	
<i>Analyse en reflectie op BSA en/of afgegeven diploma's:</i>	

Aantal klachten direct aan commissie of via andere kanalen (bv. ombudspersoon):	
Aantal beroepszaken (College van Beroep voor de Examens, evt. CBHO)	
○ Gegrond ○ Ongegrond ○ Ingetrokken ○ Minnelijke schikking ○ Niet ontvankelijk	
<i>Analyse en reflectie op klachten en/of beroepszaken:</i>	

3. Covid-19

Beschrijf kort de belangrijkste activiteiten van de examencommissie en de genomen maatregelen als gevolg van de noodverordeningen rondom Covid-19.

4. Kwaliteitsborging toetsing

Terugblik op activiteiten en reflectie op resultaten m.b.t. kwaliteitsborging van tentamens en examen. Waaronder A) geven van richtlijnen ter bevordering van toetskwaliteit (bv. implementeren vier ogenprincipe, gestandaardiseerde beoordelingsformulieren, etc.) en B) meta-beoordeling (achteraf) van tentamens en eindwerken:

5. Overige onderwerpen

Bijvoorbeeld:

- Hebt u als commissie adviezen gegeven inzake OER, toetsplan, toetsbeleid, of overige zaken?
- Welke knelpunten ervaart u m.b.t. de uitvoering van uw taken en verantwoordelijkheden? Welke mogelijkheden?
- Op welke punten is er aanleiding voor nader onderzoek en nader beleid?
- Hebt u mededelingen, adviezen, of vragen aan het faculteitsbestuur?

5. Actiepunten komend jaar (of aandachtspunten pro memorie)

N.a.v. analyse/reflectie op kwantitatieve gegevens (paragraaf 2):

Actie	Actor(en)	Wanneer gereed	Evt. opmerkingen

N.a.v. covid-19 (paragraaf 3):

Actie	Actor(en)	Wanneer gereed	Evt. opmerkingen

N.a.v. kwaliteitsborging toetsing (paragraaf 4):

Actie	Actor(en)	Wanneer gereed	Evt. opmerkingen

N.a.v. overige onderwerpen (paragraaf 5):

Actie	Actor(en)	Wanneer gereed	Evt. opmerkingen

6. Bijlagen (facultatief)

Geef hier aan welke bijlagen eventueel bij dit jaarverslag gevoegd worden (bv. verslag van kwaliteitsborging tentamens en/of eindwerken,
Pagina 74 van 75

ingevulde checklist m.b.t. kwaliteitszorg examencommissie, lijst van afkortingen, etc.)

- 1.
- 2.
- 3.